

KOMUNIKAT KOMISJI

Wytyczne w sprawie obliczania korekt finansowych w ramach procedury w przypadku stwierdzenia niezgodności i procedury finansowego rozliczania rachunków

(C/2024/5991)

Zastrzeżenie: w niniejszym dokumencie przedstawiono opinię Komisji w sprawie wykładni przepisów prawnych dotyczących obliczania korekt finansowych w ramach procedury w przypadku stwierdzenia niezgodności i procedury finansowego rozliczania rachunków. Sporządzony jest wyłącznie do celów ogólnych wskazówek i nie jest prawnie wiążący. Niniejszy dokument w żaden sposób nie zastępuje przepisów wykonawczych, nie ma wpływu na podjęcie jakiegokolwiek decyzji przez Trybunał Sprawiedliwości, który jest jedynym właściwym organem wydającym prawnie wiążące orzeczenia o wykładni aktów przyjętych przez unijne instytucje.

Ponadto należy podkreślić, że to państwa członkowskie są odpowiedzialne za właściwe stosowanie prawodawstwa rolnego.

SPIS TREŚCI

	<i>Strona</i>
Część A	
Wydatki objęte zakresem planu strategicznego WPR, o którym mowa w rozporządzeniu (UE) 2021/2115	3
1. Wprowadzenie	3
1.1. Definicje terminów i odpowiednie przepisy	3
1.2. Dostęp do informacji	4
2. Określanie korekt finansowych na podstawie art. 15 rozporządzenia delegowanego (UE) 2022/127	4
2.1. Poważne niedociągnięcia	4
2.1.1. Pierwsza kategoria poważnych niedociągnięć	5
2.1.2. Druga kategoria poważnych niedociągnięć	6
2.2. Kwota obciążona ryzykiem	7
2.2.1. Interwencje w ramach planu strategicznego WPR	7
2.2.2. Warunkowość	7
2.2.3. Warunkowość społeczna	7
2.3. Kwantyfikacja ryzyka finansowego	8
2.3.1. Oszacowanie ryzyka przez jednostkę certyfikującą w ramach jej opinii audytowej	8
2.3.2. Obliczenia dokonywane przez państwo członkowskie	9
2.3.3. Ekstrapolacja przeprowadzona przez państwo członkowskie	9
2.3.4. Stawka ryczałtowa korekty finansowej	10
2.3.5. Oszacowanie Komisji	10
2.3.6. Inne elementy, które należy uwzględnić w kwantyfikacji	11
2.4. Inne kwestie	12
2.4.1. Trudności z wykładnią przepisów Unii	12
2.4.2. Wstępne powiadomienie o poziomie korekty finansowej	12
2.4.3. Okres korekty	12
2.4.4. Kwoty odzyskane i zatrzymane przez państwo członkowskie	13
2.4.5. Podwójna korekta	13
2.4.6. Stawki zawieszenia w przypadku planów działania	13

Część B

Wydatki nieobjęte zakresem planu strategicznego WPR, o którym mowa w rozporządzeniu (UE) 2021/2115, lub z tytułu płatności specyficznej w odniesieniu do bawełny i wsparcia z tytułu przejścia na wcześniejszą emeryturę13

3. Wprowadzenie13
 - 3.1. Definicje terminów i odpowiednie przepisy14
 - 3.2. Dostęp do informacji15
4. Określanie korekt finansowych na podstawie art. 14 rozporządzenia delegowanego (UE) 2022/12715
 - 4.1. Główne zasady15
 - 4.2. Kwota obciążona ryzykiem16
 - 4.3. Kwantyfikacja ryzyka finansowego16
 - 4.3.1. Kryteria i metoda obliczania i ekstrapolowania korekt finansowych16
 - 4.3.2. Stawka ryczałtowa korekty finansowej18
 - 4.3.3. Inne elementy, które należy uwzględnić w kwantyfikacji18
5. Określanie korekt finansowych z tytułu niedociągnięć w kontroli transakcji na podstawie tytułu IV rozdział III rozporządzenia (UE) 2021/211622

Część C

Wydatki objęte i nieobjęte zakresem planu strategicznego WPR, o którym mowa w rozporządzeniu (UE) 2021/2115 ...22

6. Określanie korekt finansowych z tytułu niedociągnięć ze strony agencji płatniczych w zakresie spełniania kryteriów akredytacji22
 - 6.1. Warunki skutkujące zastosowaniem korekt finansowych23
 - 6.2. Kwota obciążona ryzykiem24
 - 6.3. Poziomy korekt24
7. Określanie korekt finansowych z tytułu niedociągnięć w zakresie zarządzania nieprawidłowościami i długiem24
8. Korekty finansowe wynikające z oceny rozliczenia finansowego25
9. Korekty dodatnie w ramach decyzji w przypadku stwierdzenia niezgodności25
 - 9.1. Zasady25
 - 9.2. Korekta dodatnia po przyjęciu decyzji w sprawie rocznego rozliczenia finansowego25
 - 9.3. Korekta dodatnia po przyjęciu decyzji w przypadku stwierdzenia niezgodności25
 - 9.4. Korekta dodatnia dotycząca zawiesznień26

Zastosowane skróty

PWU: podstawowy wymóg unijny

PS WPR: plan strategiczny WPR

JC: jednostka certyfikująca

GAEC: norma dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska

SZiK: systemy zarządzania i kontroli

AP: agencja płatnicza

WPZ: wymóg podstawowy w zakresie zarządzania

CZĘŚĆ A

WYDATKI OBJĘTE ZAKRESEM PLANU STRATEGICZNEGO WPR, O KTÓRYM MOWA W ROZPORZĄDZENIU
(UE) 2021/2115

1. WPROWADZENIE

Niniejsza część zawiera wytyczne w sprawie obliczania korekt finansowych w ramach procedury w przypadku stwierdzenia niezgodności, o której mowa w art. 55 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116⁽¹⁾ w odniesieniu do wydatków objętych zakresem planu strategicznego WPR, o którym mowa w art. 1 lit. c) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115⁽²⁾ (3), a które to wytyczne mają być stosowane w przypadku poważnych niedociągnięć w prawidłowym funkcjonowaniu systemów zarządzania państw członkowskich.

Niniejsza część ma zastosowanie do procedur w przypadku stwierdzenia niezgodności i zawieszenia płatności, które uruchomiono po dacie przyjęcia niniejszych wytycznych (tj. procedur, w ramach których odnośne pismo w sprawie ustaleń wysłano do danego państwa członkowskiego po tej dacie).

W rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) 2022/127⁽⁴⁾ i rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) 2022/128⁽⁵⁾ określono zasady dotyczące określania korekt finansowych oraz zawieszania płatności.

„Wytyczne dotyczące określania korekt finansowych w odniesieniu do wydatków finansowanych przez Unię w przypadku nieprzestrzegania obowiązujących przepisów dotyczących zamówień publicznych” określono w decyzji Komisji C(2019) 3452 z dnia 14 maja 2019 r.

Zastosowanie korekt finansowych na podstawie rozporządzenia (UE) 2021/2116 nie narusza innych mechanizmów stosowanych w celu zabezpieczenia interesów finansowych Unii. Nie wyklucza również możliwości wszczęcia przez Komisję postępowania na podstawie art. 258, 259 i 260 Traktatu.

1.1. Definicje terminów i odpowiednie przepisy

Systemy zarządzania: art. 2 lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/2116 stanowi, że: „systemy zarządzania» oznaczają jednostki zarządzające, o których mowa w tytule II rozdział II niniejszego rozporządzenia, a także podstawowe wymogi unijne, w tym obowiązki państw członkowskich związane ze skuteczną ochroną interesów finansowych Unii, o których mowa w art. 59 niniejszego rozporządzenia, a także z wdrożeniem, zgodnie z art. 9 rozporządzenia (UE) 2021/2115, ich planów strategicznych WPR zatwierdzonych przez Komisję oraz system sprawozdawczości wprowadzony na potrzeby rocznego sprawozdania z realizacji celów, o którym mowa w art. 134 tego rozporządzenia”.

Podstawowe wymogi unijne: art. 2 lit. c) rozporządzenia (UE) 2021/2116 stanowi, że: „podstawowe wymogi unijne» oznaczają wymogi określone w rozporządzeniu (UE) 2021/2115 oraz w niniejszym rozporządzeniu, w rozporządzeniu finansowym oraz w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE” (w odniesieniu do zamówień publicznych”.

(1) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 (Dz.U. L 435 z 6.12.2021, s. 187, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2116/oj>).

(2) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz.U. L 435 z 6.12.2021, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/oj>).

(3) Z wyłączeniem płatności specyficznej w odniesieniu do bawełny i wsparcia z tytułu przejścia na wcześniejszą emerytur, które to kwestie uwzględniono w części B.

(4) Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2022/127 z dnia 7 grudnia 2021 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 o przepisy dotyczące agencji płatniczych i innych organów, zarządzania finansami, rozliczania rachunków, zabezpieczeń oraz stosowania euro (Dz.U. L 20 z 31.1.2022, s. 95, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2022/127/oj).

(5) Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2022/128 z dnia 21 grudnia 2021 r. określające przepisy dotyczące stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 w odniesieniu do agencji płatniczych i innych organów, zarządzania finansami, rozliczania rachunków, kontroli, zabezpieczeń i przejrzystości (Dz.U. L 20 z 31.1.2022, s. 131, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2022/128/oj).

Interwencja: zgodnie z art. 3 pkt 3 rozporządzenia (UE) 2021/2115 i do celów niniejszej części wytycznych oznacza ona „instrument wsparcia opatrzony zestawem warunków kwalifikujących, określony przez państwo członkowskie w jego planach strategicznych WPR w oparciu o rodzaj interwencji, jak przewidziano w niniejszym rozporządzeniu”.

Poważne niedociągnięcie w prawidłowym funkcjonowaniu systemów zarządzania: art. 2 lit. d) rozporządzenia (UE) 2021/2116 stanowi, że: „poważne niedociągnięcia w prawidłowym funkcjonowaniu systemów zarządzania» oznaczają istnienie uchybienia uznanego za systemowe, biorąc pod uwagę jego powtarzalność, wagę i negatywny wpływ na prawidłowość deklaracji wydatków, sprawozdawczość dotyczącą realizacji celów lub przestrzeganie prawa Unii”.

Procedura w przypadku stwierdzenia niezgodności: art. 55 rozporządzenia (UE) 2021/2116 stanowi, że

„1. W przypadku gdy Komisja stwierdzi, że wydatki, o których mowa w art. 5 ust. 2 i art. 6, nie zostały dokonane zgodnie z prawem Unii, przyjmuje ona akty wykonawcze określające kwoty, które mają być wyłączone z finansowania unijnego. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 103 ust. 2.

Jednakże w odniesieniu do rodzajów interwencji, o których mowa w rozporządzeniu (UE) 2021/2115, wyłączenia z finansowania unijnego, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, stosuje się wyłącznie w przypadku poważnych niedociągnięć we właściwym funkcjonowaniu systemów zarządzania państw członkowskich. Akapit pierwszy nie ma zastosowania do przypadków niezgodności z warunkami kwalifikowalności w odniesieniu do poszczególnych beneficjentów, określonymi w planach strategicznych WPR i przepisach krajowych”.

Powtarzanie się niedociągnięć w różnych postępowaniach wyjaśniających: art. 15 ust. 3 lit. c) rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2022/127 zawiera odniesienie do okoliczności, w których „podobne niedociągnięcia w tym samym sektorze są wykrywane w państwie członkowskim w trakcie postępowania wyjaśniającego, w ramach którego zostały one najpierw wykryte i zgłoszone państwu członkowskiemu, z uwzględnieniem środków naprawczych lub kompensacyjnych już podjętych przez dane państwo członkowskie”.

Negatywny wpływ oznacza, że poważne niedociągnięcie zagraża prawidłowości deklaracji wydatków, prawidłowej sprawozdawczości w zakresie produktów lub przestrzeganiu obowiązkowych wymogów prawa Unii i może mieć potencjalny wpływ finansowy.

Systemy zarządzania i kontroli oznaczają wszystkie kontrole przeprowadzane przez państwa członkowskie „w celu zapewnienia zgodności z prawodawstwem Unii regulującym interwencje unijne”, jak przewidziano w art. 59 ust. 1 i 2 rozporządzenia (UE) 2021/2116.

System kontroli obciążony poważnymi wadami oznacza system, który naraża Europejski Fundusz Rolniczy Gwarancji (EFRG) i Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) na znaczne ryzyko wystąpienia nieprawidłowości i innych niezgodności wywołujących szkody w unijnym budżecie oraz który wymaga wprowadzenia znacznych usprawnień.

1.2. Dostęp do informacji

Na mocy art. 50 rozporządzenia (UE) 2021/2116 Komisja ma prawo do uzyskania wszystkich informacji niezbędnych do sprawnego funkcjonowania EFRG i EFRROW oraz do zbadania wszystkich dokumentów dotyczących wydatków finansowanych przez EFRG i EFRROW.

W art. 5 ust. 4 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2022/128 zobowiązano jednostkę certyfikującą do sporządzenia sprawozdania w sprawie swoich ustaleń.

Uchybienie obowiązkowi przesłania sprawozdania jednostki certyfikującej na podstawie art. 33 ust. 1 lit. c) rozporządzenia wykonawczego (UE) 2022/128 traktuje się jako naruszenie wyżej wymienionych przepisów oraz jako nieprzedstawienie dowodu na to, że przedmiotowe audyty przeprowadzono prawidłowo i z wymaganą skutecznością. Uchybienie to wpływa na zdolność służb Komisji do uzyskania pewności w odniesieniu do prawidłowości wydatków zadeklarowanych do EFRG i EFRROW oraz, w stosownych przypadkach, odpowiadających im produktów.

2. OKREŚLANIE KOREKT FINANSOWYCH NA PODSTAWIE ART. 15 ROZPORZĄDZENIA DELEGOWANEGO (UE) 2022/127

2.1. Poważne niedociągnięcia

W ramach wspólnej polityki rolnej („WPR”) na lata 2023–2027 systemy zarządzania państwa członkowskiego podlegają ocenie, a w przypadku gdy poważne niedociągnięcia w prawidłowym funkcjonowaniu systemów zarządzania prowadzą do sytuacji, w której stwierdza się, że wydatki finansowane przez EFRG i EFRROW „nie zostały dokonane zgodnie z prawem Unii”, Komisja proponuje wyłączenie niektórych wydatków z finansowania unijnego zgodnie z art. 55 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/2116.

Chociaż zgodnie z art. 55 ust. 1 akapit trzeci rozporządzenia (UE) 2021/2116 Komisja nie wyklucza z finansowania unijnego wydatków w przypadku niezgodności z warunkami kwalifikowalności w odniesieniu do poszczególnych beneficjentów określonymi w planach strategicznych WPR i w przepisach krajowych, musi uzyskać pewność, że systemy zarządzania i kontroli ustanowiono w taki sposób, że zgodność ze wszystkimi warunkami kwalifikowalności jest należycie sprawdzana przez organy krajowe oraz że interesy finansowe Unii są chronione zgodnie z art. 59 ust. 1 i 2 wspomnianego rozporządzenia.

Chociaż niedociągnięcie rozpoczyna się od jego wystąpienia i wykrycia, w konkluzji na temat jego wagi należy uwzględnić między innymi faktyczny negatywny wpływ ze skutkiem finansowym, stwierdzony w wyniku całego postępowania kontryktoryjnego przeprowadzonego z państwem członkowskim. W związku z tym nie wiadomo z góry, czy niedociągnięcie jest poważne, czy też nie. Punktem wyjścia jest możliwość wystąpienia poważnego niedociągnięcia, które mogłoby prowadzić do wszczęcia procedury w przypadku stwierdzenia niezgodności na podstawie art. 55 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2021/2116. Sposoby identyfikacji potencjalnych poważnych niedociągnięć przedstawiono w dokumencie pt. „Identyfikowanie potencjalnych poważnych niedociągnięć do celów misji Dyrekcji H polegającej na zapewnianiu pewności”⁽⁶⁾, udostępnionym państwom członkowskim.

Niniejsze wytyczne obejmują sytuację, w której Komisja, po przeprowadzeniu postępowania kontryktoryjnego z państwem członkowskim, stwierdza, że występuje negatywny wpływ ze skutkiem finansowym, a zatem niedociągnięcie uznaje się za poważne (już nie tylko potencjalnie).

Należy przypomnieć, że nieprzestrzeganie przepisów Unii przez państwo członkowskie stanowi niedociągnięcie i może zostać uznane za poważne niedociągnięcie. Nawet jeśli nie wystąpi żadna szkoda finansowa (brak skutku finansowego) dla EFRG lub EFRROW, a tym samym nie zostanie zastosowana korekta finansowa, sytuacja ta wciąż może stanowić wystarczającą podstawę do wszczęcia procedury EU Pilot lub postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego zgodnie z art. 258 Traktatu. Takie postępowania nie wchodzą w zakres niniejszych wytycznych.

Prawie każdy element systemów zarządzania można usprawnić, a jednym z obowiązków Komisji jest zalecanie usprawnień w celu uzyskania dodatkowej pewności odnośnie do prawidłowego funkcjonowania systemów zarządzania. Sam fakt istnienia możliwości usprawnienia funkcjonowania elementu systemów zarządzania nie stanowi wystarczających podstaw do zastosowania korekty finansowej. Podstawy takie stanowią tylko poważne niedociągnięcia w prawidłowym funkcjonowaniu systemów zarządzania ustanowionych przez państwo członkowskie.

Niedociągnięcia, które mogą okazać się poważne, dzielą się na dwie kategorie.

2.1.1. **Pierwsza kategoria poważnych niedociągnięć**

Pierwsza kategoria poważnych niedociągnięć („kategoria 1”) obejmuje wszystkie niezgodności w koncepcji lub strukturze systemów zarządzania, w tym systemów zarządzania i kontroli, zarówno na szczeblu państwa członkowskiego, jak i agencji płatniczej. Poważne niedociągnięcie należące do pierwszej kategorii ma miejsce, gdy:

- a) państwo członkowskie nie wdraża co najmniej jednego przepisu i wymogu określonego w rozporządzeniu (UE) 2021/2115, w rozporządzeniu (UE) 2021/2116, w rozporządzeniu finansowym i w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE (zwanymi dalej „podstawowymi wymogami unijnymi” (PWU), zgodnie z definicją zawartą w art. 2 lit. c) rozporządzenia 2021/2116, lub nie spełnia co najmniej jednego warunku kwalifikowalności określonego w zatwierdzonym planie strategicznym WPR⁽⁷⁾. W takim przypadku występuje poważne niedociągnięcie, ponieważ nie ustanowiono systemów bazowych⁽⁸⁾;

⁽⁶⁾ CIRCABC/Komisja Europejska/Rolnictwo/Audyt wydatków rolnych (ex-EFOGR)/Biblioteka/Audyt wydatków rolnych/dokumenty referencyjne FCGL – https://circabc.europa.eu/ui/group/d9d57ada-2d34-4c85-9e3c-7ce690099d5d/library/fbabf972-31d3-46ef-9460-806d76de4eea?p=1&n=10&sort=modified_DESC.

⁽⁷⁾ Zawsze bierze się pod uwagę obowiązujący zatwierdzony plan strategiczny WPR.

⁽⁸⁾ Należy podkreślić, że zatwierdzenie planu strategicznego WPR przez Komisję nie daje podstaw do uzasadnionych oczekiwań w przypadku, gdy plan nie jest zgodny z konkretnym przepisem prawodawstwa Unii. (Zob. wyrok z dnia 17 listopada 2022 r., Avicarvil, C-443/21, EU:C:2022:899, pkt 41: „wedle utrwalonego orzecznictwa Trybunału nie można powoływać się na zasadę uzasadnionych oczekiwań wobec konkretnego przepisu aktu prawnego Unii, zaś zachowanie organu administracji krajowej, na którym spoczywa obowiązek stosowania prawa Unii, które pozostaje w sprzeczności z tym przepisem, nie może rodzić uzasadnionych oczekiwań po stronie podmiotu gospodarczego, prowadzących do czerpania korzyści z traktowania sprzecznego z prawem Unii”).

- b) system zarządzania i kontroli nie ma na celu sprawdzania zgodności ze wszystkimi przepisami i wymogami wchodzącymi w zakres podstawowych wymogów unijnych (w tym ze wszystkimi wymogami w zakresie warunkowości) oraz spełnienia wszystkich warunków kwalifikowalności określonych w planie strategicznym WPR. W tym przypadku chodzi o niedociągnięcie w strukturze kluczowego elementu w systemach zarządzania, który powinien zapewnić uwzględnienie w płatnościach wszystkich warunków określonych w przepisach Unii i w planie strategicznym WPR.

W kontekście tej pierwszej kategorii poważnych niedociągnięć należy wyjaśnić, że:

- a) nieprzestrzeganie przez państwo członkowskie zasad ustanowionych w jego planie strategicznym WPR, które są bardziej rygorystyczne niż zasady określone w unijnych ramach prawnych, ale nie są z nimi niezgodne, należy również co do zasady uznać za poważne niedociągnięcie;
- b) za poważne niedociągnięcie należy również uznać nieegzekwowanie przez państwo członkowskie warunku kwalifikowalności, który nie jest nałożony przepisami Unii, lecz jest wymagany w planie strategicznym WPR.

2.1.2. Druga kategoria poważnych niedociągnięć

Druga kategoria poważnych niedociągnięć („kategoria 2”) odnosi się do prawidłowego funkcjonowania systemów zarządzania, w tym systemów zarządzania i kontroli zarówno na szczeblu państwa członkowskiego, jak i na poziomie agencji płatniczej.

Zgodnie z art. 59 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/2116 państwa członkowskie muszą ustanowić skuteczne systemy zarządzania i kontroli w celu zapewnienia zgodności z prawodawstwem Unii regulującym interwencje unijne. Ponadto państwa członkowskie podejmują działania niezbędne do zapewnienia prawidłowego funkcjonowania swoich systemów zarządzania i kontroli oraz legalności i prawidłowości wydatków zadeklarowanych Komisji.

Rozporządzenie (UE) 2021/2116 nie wymaga szczególnego poziomu kontroli administracyjnych i kontroli na miejscu (z wyjątkiem przypadków warunkowości), ale wymaga skutecznych systemów zarządzania i kontroli. Jednocześnie należy również wziąć pod uwagę, że systemy zarządzania i kontroli, które obejmują m.in. interwencje człowieka, mogą nie funkcjonować przez cały czas w 100 % prawidłowo. Może to wynikać z zachowania beneficjenta, błędu ludzkiego popełnionego przez inspektorów lub inny personel realizujący operacje zarządzania i kontroli lub występowania przypadków podlegających interpretacji. Nie oznacza to, że brak systemu kontroli w odniesieniu do niektórych beneficjentów lub interwencji byłby akceptowalny.

Węższy margines zniekształceń⁽⁹⁾ pod względem wielkości odchyłań⁽¹¹⁾ uznaje się za dopuszczalny w odniesieniu do wyników badań mechanizmów kontroli w zakresie podstawowych wymogów unijnych, ponieważ mają one tak istotny charakter, że brak zgodności z tymi wymogami może zagrozić funkcjonowaniu całego systemu, a tym samym interesom finansowym Unii i osiągnięciu celów WPR (co skutkuje też ryzykiem utraty reputacji). Ma to zastosowanie np. do mechanizmów kontroli dotyczących: gruntów w dyspozycji, konfliktu interesów, sztucznego tworzenia warunków do otrzymania pomocy lub podwójnego finansowania.

W przypadku interwencji o wysokim stopniu nieodłącznej złożoności, gdy margines zniekształceń pod względem wielkości odchyłań w funkcjonowaniu systemu zarządzania i kontroli na poziomie interwencji przekracza dopuszczalny margines zniekształceń przewidziany w „Wytycznych dla jednostek certyfikujących w sprawie corocznego audytu certyfikacyjnego wydatków z EFRG/EFRR” („wytyczne dla jednostek certyfikujących”) ⁽¹²⁾, wagę niedociągnięcia określa się w drodze procedury w przypadku stwierdzenia niezgodności, biorąc pod uwagę następujące kryteria:

- i. system zarządzania i kontroli agencji płatniczej/państwa członkowskiego zidentyfikował zniekształcenie;

⁽⁹⁾ MSRF 450 „Ocena zniekształceń rozpoznanych podczas badania” zawiera następującą definicję „zniekształceń”: „różnica między kwotą, klasyfikacją, prezentacją lub ujawnieniem pozycji wykazywanej w sprawozdaniu finansowym a kwotą, klasyfikacją, prezentacją lub ujawnieniem pozycji, które wymagają wykazania zgodnie z mającymi zastosowanie ramowymi założeniami sprawozdawczości finansowej. Zniekształcenia mogą być spowodowane błędem lub oszustwem”. Innymi słowy, zniekształcenie ma miejsce, gdy istnieje różnica między zgłoszonymi kwotami a tym, co należało zgłosić.

⁽¹⁰⁾ Margines zniekształceń to kwota zniekształceń, którą można zaakceptować, nie uznając wydatków za istotnie zniekształcone. Należy je rozpatrywać w kontekście MSRF 320 „Istotność przy planowaniu i przeprowadzaniu badania”.

⁽¹¹⁾ Odchylenie to sytuacja, w której faktyczne wyniki lub rezultaty kontroli nie odpowiadają oczekiwanym lub pożądanym wartościom, przy uwzględnieniu celów i kryteriów kontroli. Może to być wyjątek w stosowanych/opracowanych procedurach i mechanizmach kontroli lub błąd/uchylenie mechanizmu kontroli. Jeżeli mechanizm kontroli nie działa prawidłowo, mówi się o *wystąpieniu odchylenia*. Skutek finansowy wszystkich wystąpień w odniesieniu do wydatków i odpowiadających im zadeklarowanych produktów określa się mianem *wielkości odchylenia*.

⁽¹²⁾ CIRCABC/Komisja Europejska/Rolnictwo/Audyt wydatków rolnych (ex-EFOGR)/Biblioteka/Audyt wydatków rolnych/dokumenty referencyjne FCGL – https://circabc.europa.eu/ui/group/d9d57ada-2d34-4c85-9e3c-7ce690099d5d/library/fbafb972-31d3-46ef-9460-806d76de4eea?p=1&n=10&sort=modified_DESC.

- ii. jednostka certyfikująca potwierdziła to zniekształcenie;
- iii. po wykryciu zniekształcenia państwo członkowskie podjęło działania naprawcze;
- iv. zniekształcenie nie dotyczy podstawowych wymogów unijnych, które mają tak istotny charakter, że brak zgodności z tymi wymogami może zagrozić funkcjonowaniu całego systemu, a tym samym interesom finansowym Unii i osiągnięciu celów WPR (co skutkuje też ryzykiem utraty reputacji).

2.2. Kwota obarczona ryzykiem

2.2.1. *Interwencje w ramach planu strategicznego WPR*

Przypomina się, że zgodnie z art. 59 ust. 1 lit. a) rozporządzenia (UE) 2021/2116 państwa członkowskie nadal mają obowiązek zapewnienia legalności i prawidłowości operacji na poziomie beneficjentów. W przypadku gdy system zarządzania i kontroli państwa członkowskiego nie funkcjonuje prawidłowo w celu zapewnienia legalności i prawidłowości operacji na poziomie beneficjenta zgodnie z wymogami art. 59 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/2116, ustalenie to zostanie uznane za poważne niedociągnięcie w samym systemie zarządzania i kontroli, w zakresie, w jakim nie może on zagwarantować, że wydatki zwracane przez Komisję są zgodne z art. 37 rozporządzenia (UE) 2021/2116.

Przy ocenie funkcjonowania systemów zarządzania ewentualne błędy w produktach i wydatkach lub wyjątki w działaniu mechanizmów kontroli należy oceniać nie tylko w odniesieniu do populacji kontrolowanej przez agencję płatniczą, ale również w odniesieniu do każdej populacji niekontrolowanej. Jest to uzasadnione, biorąc pod uwagę, że państwa członkowskie, dysponując elastycznością w zakresie projektowania swoich systemów kontroli i kar, powinny zapewnić, aby ich systemy zarządzania i kontroli funkcjonowały jako całość, a tym samym obejmowały całkowite wydatki w odniesieniu do każdej interwencji zgłoszone do EFRG i EFRROW.

2.2.2. *Warunkowość*

Niewdrożenie przez państwa członkowskie mechanizmu kar administracyjnych przewidzianych w przepisach Unii dotyczących warunkowości⁽³⁾ pociąga za sobą szkody finansowe dla budżetu Unii w postaci utraty dochodów przeznaczonych na określony cel. W związku z tym nieopłacone kary administracyjne powinny być włączone do zakresu stosowania korekt finansowych.

W ramach systemu kar przewidzianego w rozporządzeniu (UE) 2021/2116 całkowita kwota obarczona ryzykiem w danym roku wynika z połączenia pierwszych przypadków niezgodności z prawem Unii (zasadniczo kar administracyjnych w wysokości 3 % kwoty wydatków) i powtarzających się niezgodności na różnych etapach (kary administracyjne w wysokości 10 %, 15 % lub większego odsetka kwoty wydatków). W sytuacji gdy system kontroli lub kar stosowany przez państwo członkowskie jest obciążony niedociągnięciami, niemożliwe jest jasne określenie, jakie stawki miałyby zastosowanie w przypadku nienałożonych kar administracyjnych. Ponadto należy uznać, że jeżeli państwo członkowskie nie kontroluje w odpowiedni sposób przestrzegania przez beneficjentów wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska („GAEC”) lub nie stosuje odpowiednio kar administracyjnych wynikających z przepisów, niewielka część niezgodności wystąpi ponownie w kolejnym roku lub konieczne będzie uznanie jej za celową, przy czym w obu tych przypadkach przewidziane są wyższe kary. W związku z tym kwotę, do której miałyby być zastosowane ewentualne stawki ryczałtowe korekty finansowej, o których mowa w pkt 2.3.4 niniejszych wytycznych, ustala się na poziomie 5 % całkowitej kwoty pomocy na rzecz odpowiednich beneficjentów, z zastrzeżeniem przestrzegania określonych wymogów podstawowych w zakresie zarządzania lub norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska w odniesieniu do roku składania wniosków 2024 i kolejnych lat. W odniesieniu do roku składania wniosków 2023 odsetek ten ustalono na poziomie 3 %. Zróżnicowanie to jest uzasadnione ze względu na to, że rok składania wniosków 2023 był pierwszym rokiem stosowania warunkowości zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2021/2115.

2.2.3. *Warunkowość społeczna*

Biorąc pod uwagę przepisy art. 89 rozporządzenia (UE) 2021/2116, analogicznie do pkt 2.2.2 niniejszych wytycznych, kwotę, do której miałyby być stosowane ewentualne stawki ryczałtowe korekty finansowej określone w pkt 2.3.4 niniejszych wytycznych, ustala się na poziomie 3 % całkowitej kwoty pomocy na rzecz odpowiednich beneficjentów w pierwszym roku wdrażania, a od drugiego roku na poziomie 5 % całkowitej kwoty pomocy na rzecz odpowiednich beneficjentów podlegających mechanizmowi warunkowości społecznej.

⁽³⁾ Tytuł IV rozdział IV rozporządzenia (UE) 2021/2116.

2.3. Kwantyfikacja ryzyka finansowego

Art. 55 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/2116 stanowi, że Komisja „dokonuje oszacowania kwot podlegających wyłączeniu w zależności od tego, jak poważne są stwierdzone niedociągnięcia. W tym kontekście Komisja należy uwzględnić charakter tych niedociągnięć oraz szkody finansowe poniesione przez Unię”.

Ponadto zgodnie z art. 15 ust. 3 rozporządzenia delegowanego (UE) 2022/127 Komisja „może w szczególności wziąć pod uwagę co najmniej jedną z następujących okoliczności, świadczących o większej wadze niedociągnięć wskazujących na większe ryzyko straty dla budżetu Unii:

- a) poważne niedociągnięcia w co najmniej jednym z elementów systemów zarządzania;
- b) dane państwo członkowskie nie stosuje systemu kontroli oraz istnieją dowody na poważne nieprawidłowości i zaniedbania w przeciwdziałaniu nieprawidłowościom lub oszustwom;
- c) podobne niedociągnięcia w tym samym sektorze są wykrywane w państwie członkowskim w trakcie postępowania wyjaśniającego, w ramach którego zostały one najpierw wykryte i zgłoszone państwu członkowskiemu, z uwzględnieniem środków naprawczych lub kompensacyjnych już podjętych przez dane państwo członkowskie”.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 rozporządzenia delegowanego (UE) 2022/127 „Komisja wykorzystuje własne ustalenia i uwzględni informacje udostępnione przez państwa członkowskie w trakcie procedury rozliczenia zgodności [...]. Kwota, która ma zostać wyłączona z finansowania unijnego, w jak największym stopniu odpowiada rzeczywistej stracie finansowej lub ryzyku dla budżetu Unii”.

W tym celu prawodawstwo przewiduje następujące możliwości:

- a) oszacowanie przez jednostkę certyfikującą zgodnie z art. 12 rozporządzenia (UE) 2021/2116;
- b) obliczenie przez państwo członkowskie zgodnie z art. 15 ust. 5 rozporządzenia delegowanego (UE) 2022/127;
- c) ekstrapolację przez państwo członkowskie zgodnie z art. 15 ust. 5 rozporządzenia delegowanego (UE) 2022/127;
- d) stawki ryczałtowe korekty finansowej zgodnie z art. 15 ust. 2 i 3 rozporządzenia delegowanego (UE) 2022/127.

W celu zapewnienia zgodności z przepisami art. 55 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/2116 i art. 15 ust. 1 rozporządzenia delegowanego (UE) 2022/127, w szczególności w celu oszacowania kwot podlegających wyłączeniu w zależności od tego, jak poważne są stwierdzone niedociągnięcia, a także zapewnienia, aby kwoty te w jak największym stopniu odpowiadały rzeczywistej stracie finansowej lub ryzyku dla budżetu Unii, Komisja może oszacować kwotę podlegającą wyłączeniu, jeżeli uzna, że metody wymienione powyżej nie są adekwatne w stosunku do ryzyka dla EFRG i EFRROW.

Biorąc pod uwagę definicję poważnego niedociągnięcia określoną w art. 2 lit. d) rozporządzenia (UE) 2021/2116 (zob. również pkt 2.1), z wyjątkiem przypadków, w których występują uchybienia w koncepcji lub strukturze systemów (kategoria 1), nie zostanie zaproponowana żadna korekta finansowa, jeżeli można wiarygodnie sklasyfikować funkcjonowanie systemu zarządzania i kontroli jako odpowiadające klasie 3 lub 4⁽¹⁴⁾ zgodnie z celami audytu nr 2 i 3 (oraz załącznikiem 3) określonymi we właściwych wytycznych dla jednostek certyfikujących⁽¹⁵⁾.

2.3.1. Oszacowanie ryzyka przez jednostkę certyfikującą w ramach jej opinii audytowej

Aby jednostki certyfikujące mogły wydać opinię audytową zgodnie z art. 12 ust. 2 lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/2116, muszą one zbadać systemy zarządzania państwa członkowskiego pod względem ich koncepcji i funkcjonowania zgodnie z celami audytu nr 2 i 3 określonymi we właściwych wytycznych dla jednostek certyfikujących opracowanych przez Komisję na podstawie art. 6 ust. 4 rozporządzenia wykonawczego (UE) 2022/128.

⁽¹⁴⁾ Ocena systemów i klasyfikacja: funkcjonuje dobrze: 4; funkcjonuje: 3; funkcjonuje częściowo: 2; nie funkcjonuje lub jest obciążony poważnymi wadami: 1.

⁽¹⁵⁾ CIRCABC/Komisja Europejska/Rolnictwo/Audyt wydatków rolnych (ex-EFOGR)/Biblioteka/Audyt wydatków rolnych/dokumenty referencyjne FCGL – https://circabc.europa.eu/ui/group/d9d57ada-2d34-4c85-9e3c-7ce690099d5d/library/fbafb972-31d3-46ef-9460-806d76de4eea?p=1&n=10&sort=modified_DESC.

Aby umożliwić wszystkim przeprowadzanie jednolitych ocen wszystkim jednostkom certyfikującym na poziomie Unii, Komisja opracowała wartości odniesienia podane w wytycznych dla jednostek certyfikujących⁽¹⁶⁾, pozwalające określić, czy system funkcjonuje prawidłowo, czy też nie, a tym samym czy istnieją potencjalne poważne niedociągnięcia. Wartości te opierają się na liczbie przypadków nieprawidłowego przeprowadzenia kontroli (wystąpienia odchyłeń) oraz skutku finansowym, jaki ma to pod względem wydatków (wielkość odchyłeń) i na odpowiadające im zadeklarowane produkty.

W przypadku gdy jednostka certyfikująca ustaliła skutek finansowy (wielkość odchyłeń) dla danej interwencji na poziomie przekraczającym poziom określony we właściwych wytycznych dla jednostek certyfikujących, Komisja uwzględni tę kwantyfikację przy określaniu poziomu korekty finansowej, o ile spełnione są następujące warunki:

- a) pracę jednostki certyfikującej uznaje się za rzetelną;
- b) jednostka certyfikująca ustaliła pełny skutek finansowy swoich ustaleń, jak wskazano w pkt 2.2, pod względem możliwych błędów zarówno w produktach, jak i w wydatkach.

Ocena skutku finansowego przez jednostkę certyfikującą może przyjąć formę przeglądu wszystkich przypadków, w których wystąpiły niedociągnięcia (znany błąd), lub rozsądnej oceny maksymalnego ryzyka, o której mowa w pkt 2.3.2, lub ekstrapolacji, o której mowa w pkt 2.3.3.

2.3.2. **Obliczenia dokonywane przez państwo członkowskie**

Zgodnie z art. 15 ust. 5 rozporządzenia delegowanego (UE) 2022/127 państwo członkowskie może, w oparciu o realizowane przez siebie działania, określić ilościowo nadpłaty spowodowane poważnym niedociągnięciem. Należy przypomnieć, że powinno to być wynikiem badania wszystkich indywidualnych przypadków, których dane niedociągnięcie może potencjalnie dotyczyć, i obejmować wszystkie wydatki w odniesieniu do każdej interwencji, której ono dotyczy.

W celu zapewnienia zgodności z art. 55 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/2116 i art. 15 ust. 1 rozporządzenia delegowanego (UE) 2022/127 Komisja może określić kwotę, która ma zostać wyłączona z finansowania unijnego, uwzględniając obliczenie dokonane przez państwo członkowskie, które może przyjąć formę uzasadnionej oceny maksymalnego ryzyka z wykorzystaniem standardowych założeń określonych odpowiednio do stwierdzonego poważnego niedociągnięcia.

Jednostka certyfikująca musi potwierdzić obliczenie ryzyka przeprowadzone przez państwo członkowskie w świetle zastosowanych metod, danych bazowych i założeń.

2.3.3. **Ekstrapolacja przeprowadzona przez państwo członkowskie**

Możliwość ta, przewidziana w art. 15 ust. 5 rozporządzenia delegowanego (UE) 2022/127, wymaga przeprowadzenia oceny ryzyka na podstawie statystycznie poprawnej i reprezentatywnej próby populacji dotkniętej niedociągnięciem. Możliwość ta jest dostępna tylko wtedy, gdy państwo członkowskie, podejmując proporcjonalny wysiłek, nie jest w stanie obliczyć kwot nienależnie wypłaconych (zob. pkt 2.3.2). Jednostka certyfikująca musi potwierdzić obliczenie ryzyka przeprowadzone przez państwo członkowskie w świetle zastosowanych metod, danych bazowych i założeń.

Komisja uważa, że o proporcjonalności wysiłku decyduje czas potrzebny na przeprowadzenie obliczeń, bez narażania na szwank terminowego przyjęcia aktu wykonawczego, o którym mowa w art. 55 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/2116, w celu ochrony budżetu Unii.

W odniesieniu do próby przewidzianej we właściwych wytycznych dla jednostek certyfikujących⁽¹⁷⁾ Komisja jest zdania, że aby zapewnić ochronę budżetu Unii, co do zasady w obliczeniu ryzyka należy osiągnąć wynoszący poziom ufności 95 %⁽¹⁸⁾ oraz istotność na poziomie 2 %. W przypadku gdy oceny dokonuje się z wykorzystaniem niższych poziomów ufności, nie można zastosować najbardziej prawdopodobnego (ekstrapolowanego) błędu; aby właściwie ocenić maksymalne ryzyko dla danego funduszu, należy wówczas ustalić najwyższy poziom błędu.

⁽¹⁶⁾ O których mowa w wytycznej nr 2 w sprawie corocznego audytu certyfikacyjnego wydatków z EFRG/EFROW.

⁽¹⁷⁾ CIRCABC/Komisja Europejska/Rolnictwo/Audyt wydatków rolnych (ex-EFOGR)/Biblioteka/Audyt wydatków rolnych/dokumenty referencyjne FCGL – https://circabc.europa.eu/ui/group/d9d57ada-2d34-4c85-9e3c-7ce690099d5d/library/fbabf972-31d3-46ef-9460-806d76de4eea?p=1&n=10&sort=modified_DESC.

⁽¹⁸⁾ W statystykach poziom ufności wskazuje prawdopodobieństwo, z jakim oszacowanie oparte na próbie statystycznej jest poprawne dla danej populacji.

2.3.4. *Stawka ryczałtowa korekty finansowej*

Jeżeli w toku postępowania kontradyktoryjnego kwantyfikacja ryzyka dla funduszu nie jest możliwa za pomocą środków, o których mowa w pkt 2.3.1, 2.3.2 lub 2.3.3, Komisja ocenia ryzyko dla funduszu lub funduszy i określa kwoty, które mają zostać wyłączone z finansowania unijnego, stosując stawki ryczałtowe korekty finansowej. W tym kontekście oraz z uwzględnieniem, na poziomie podstawowych wymogów unijnych lub systemów zarządzania, kategorii poważnych niedociągnięć, o których mowa w pkt 2.1, na poziomie odnośnych interwencji stosuje się następujące stawki ryczałtowe korekty finansowej.

W przypadku stwierdzenia co najmniej jednego poważnego niedociągnięcia kategorii 1 (zob. pkt 2.1.1), ocena systemów zarządzania państwa członkowskiego, których dotyczy niedociągnięcie, odpowiada klasie 1⁽¹⁹⁾. W tym przypadku uzasadniona jest korekta w wysokości 10 %, ponieważ istnieje uzasadnione przypuszczenie, że Komisja nie może uzyskać wystarczającego poziomu pewności dzięki systemom zarządzania agencji płatniczej lub państwa członkowskiego oraz że istnieje ryzyko poniesienia poważnych szkód finansowych przez dany fundusz.

To samo dotyczy sytuacji, w której jeden z elementów systemów zarządzania nie funkcjonuje prawidłowo (kategoria 2, zob. pkt 2.1.2), a ocena funkcjonowania tego elementu na poziomie interwencji odpowiada klasie 1.

W przypadku gdy jeden z elementów systemów zarządzania nie funkcjonuje prawidłowo (kategoria 2), a ocena funkcjonowania tego elementu na poziomie interwencji odpowiada klasie 2⁽²⁰⁾, wówczas uzasadniona jest korekta w wysokości 5 % na poziomie danych interwencji, ponieważ istnieje uzasadnione przypuszczenie, że Komisja nie może uzyskać wystarczającego poziomu pewności dzięki systemom zarządzania agencji płatniczej lub państwa członkowskiego oraz że ryzyko dla danego funduszu jest znaczne.

Poziom stawki ryczałtowej korekty finansowej zostanie wyznaczony z uwzględnieniem w szczególności rodzaju zidentyfikowanego poważnego niedociągnięcia⁽²¹⁾. W tym celu uwzględnione zostaną elementy systemów zarządzania, których dotyczą poważne niedociągnięcia. Takie elementy systemów zarządzania obejmują m.in.: systemy zapewniające zgodność z podstawowymi wymogami unijnymi, w których to systemach stwierdzono uchybienia; organy lub służby agencji płatniczej, które nie działają prawidłowo w agencji płatniczej lub w ogólnej strukturze systemu zarządzania i kontroli.

Zgodnie z art. 15 ust. 2 akapit trzeci rozporządzenia delegowanego (UE) 2022/127 stawki ryczałtowe korekty nie podlegają kumulacji, a najpoważniejsze niedociągnięcie jest traktowane jako wskaźnik ryzyka występującego dla systemu zarządzania i kontroli jako całości. Biorąc jednak pod uwagę, że wymogi w zakresie warunkowości mają charakter dodatkowy w stosunku do wymogów kwalifikowalności, wszelkie korekty proponowane ze względu na niezgodności z zasadami określonymi w przepisach Unii dotyczących warunkowości miałyby charakter dodatkowy w stosunku do korekt ze względu na kwalifikowalność.

2.3.5. *Oszacowanie Komisji*

W przypadku gdy jednostka certyfikująca lub państwo członkowskie nie są w stanie określić pełnego skutku finansowego niedociągnięcia, Komisja określa kwoty, które mają zostać wyłączone z finansowania unijnego, wykorzystując własne ustalenia i uwzględniając informacje udostępnione przez państwa członkowskie w trakcie procedury w przypadku stwierdzenia niezgodności.

W tym kontekście i jako alternatywę dla obliczeń przedstawionych na podstawie pkt 2.3.1–2.3.4 Komisja może przeprowadzić własną ocenę ryzyka dla danego funduszu.

W odniesieniu do wykorzystania tej możliwości należy przypomnieć, że zgodnie z art. 55 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/2116 i art. 15 ust. 1 rozporządzenia delegowanego (UE) 2022/127 kwota, która ma zostać wyłączona z finansowania unijnego, musi w jak największym stopniu odpowiadać rzeczywistej stracie finansowej lub ryzyku dla budżetu Unii. W związku z tym, jeżeli szacunki Komisji wykazują w odniesieniu do interwencji większą stratę niż strata określona na podstawie pkt 2.3.1–2.3.4, pierwszeństwo ma ocena Komisji.

⁽¹⁹⁾ Zgodnie z celami audytu nr 2 i 3 określonymi wytycznej nr 2 w sprawie corocznego audytu certyfikacyjnego wydatków z EFRG/EFRRROW oraz załącznikami 1 i 6 do tej wytycznej.

⁽²⁰⁾ Pod względem liczby zaistniałych odchyżeń i ich wielkości, zgodnie z celami audytu nr 2 i 3 określonymi wytycznej nr 2 w sprawie corocznego audytu certyfikacyjnego wydatków z EFRG/EFRRROW, dostępnej pod adresem: CIRCABC/Komisja Europejska/Rolnictwo/Audyt wydatków rolnych (ex-EFOGR)/Biblioteka/Audyt wydatków rolnych/dokumenty referencyjne FCGL – https://circabc.europa.eu/ui/group/d9d57ada-2d34-4c85-9e3c-7ce690099d5d/library/fbafb972-31d3-46ef-9460-806d76de4eea?p=1&n=10&sort=modified_DESC.

⁽²¹⁾ Rodzaj poważnego niedociągnięcia należy rozumieć jako kategorię poważnego niedociągnięcia, o której mowa w pkt 2.1.

Jeżeli natomiast Komisja stwierdzi, że elementy przedstawione przez państwo członkowskie są zgodne z wymogami określonymi w art. 15 ust. 4 rozporządzenia delegowanego (UE) 2022/127, wykazując, że strata funduszu jest niższa niż proponowana stawka ryczałtowa, można zastosować niższą stawkę ryczałtową, pod warunkiem że nie jest ona niższa niż maksymalna strata funduszu.

W każdym przypadku, gdy znana jest sytuacja w pozostałych państwach członkowskich, możliwe powinno być przeprowadzenie porównania między nimi w celu zapewnienia równego traktowania przy ustalaniu stawek korekty.

2.3.6. *Inne elementy, które należy uwzględnić w kwantyfikacji*

2.3.6.1. *Wydatki, które mają zostać wyłączone z finansowania unijnego*

W przypadku poważnych niedociągnięć należących do kategorii 2 wydatki, które mają zostać wyłączone z finansowania unijnego, posłużą do pokrycia kwot przekraczających dopuszczalny margines zniekształceń przewidziany w wytycznych dla jednostek certyfikujących⁽²²⁾.

Niezależnie od akapitu pierwszego przypomina się, że państwa członkowskie mają co do zasady⁽²³⁾ obowiązek odzyskiwania nienależnych płatności zgodnie z art. 59 ust. 1 lit. e) rozporządzenia (UE) 2021/2116.

2.3.6.2. *Powtarzanie się niedociągnięć w różnych postępowaniach wyjaśniających*

W przypadku wykrycia podobnych potencjalnych poważnych niedociągnięć w koncepcji, strukturze lub funkcjonowaniu jednego elementu systemów zarządzania w tym samym sektorze w trakcie postępowania wyjaśniającego następującego po postępowaniu wyjaśniającym, w ramach którego niedociągnięcia takie wykryto po raz pierwszy i zgłoszono państwu członkowskiemu zgodnie z art. 37 rozporządzenia wykonawczego (UE) 2022/128, wyższe stawki ryczałtowe są uzasadnione ze względu na powtarzalność (zob. art. 15 ust. 3 lit. c) rozporządzenia delegowanego (UE) 2022/127). W przypadku stwierdzenia ponownego wystąpienia po raz pierwszy Komisja stosuje następujące stawki:

- a) w przypadku powtarzających się poważnych niedociągnięć klasy 1 uzasadniona jest stawka ryczałtowa w wysokości 15 %;
- b) w przypadku powtarzających się poważnych niedociągnięć klasy 2 uzasadniona jest stawka ryczałtowa w wysokości 7 %.

W przypadku ponownego stwierdzenia powtarzającego się niedociągnięcia i wobec braku zadowalającej kwantyfikacji ze strony państwa członkowskiego Komisja podnosi wspomniane stawki odpowiednio do 25 % i 10 %. Stawki te stosuje się również w przypadku, gdy podczas poprzedniego postępowania wyjaśniającego zaproponowano stawki ryczałtowe korekty finansowej zgodnie z pkt 2.3.4.

W przypadku gdy korekta zaproponowana w poprzednim postępowaniu wyjaśniającym nie była oparta na stawce ryczałtowej, a w trakcie postępowania wyjaśniającego państwo członkowskie, które stwierdziło powtarzanie się niedociągnięcia, nie przedstawiło zadowalającej kwantyfikacji, za uzasadnioną podstawę do zastosowania stawki korekty odpowiadającej ponownemu wystąpieniu niedociągnięcia zgodnie z tabelą 1 uznaje się stawkę ryczałtową korekty finansowej na poziomie minimalnie wyższym niż korekta z poprzedniego postępowania wyjaśniającego.

Ten punkt ma zastosowanie wyłącznie do nowych ustaleń dokonanych od dnia 1 stycznia 2023 r.

2.3.6.3. *Poważna nieprawidłowość*

W przypadku gdy stwierdzono, że państwo członkowskie nie stosuje elementu systemów zarządzania oraz istnieją dowody na poważne nieprawidłowości i zaniedbania w przeciwdziałaniu nieprawidłowościom lub oszustwom, uzasadnione są wyższe korekty zgodnie z art. 15 ust. 3 lit. b) rozporządzenia delegowanego (UE) 2022/127. W tym przypadku uzasadniona jest korekta w wysokości 25 %.

Poważną nieprawidłowość stwierdza się w przypadku gdy, w ramach postępowania kontrydiktoryjnego zostanie wykazane, że poziom zniekształceń w ujęciu pieniężnym przekracza 20 % i ma związek z postępowaniem, które nie funkcjonowało prawidłowo w ponad 30 % przypadków. Np. uznaje się, że zaniedbanie w przeciwdziałaniu nieprawidłowościom lub oszustwom ma miejsce wówczas, gdy wskaźniki te wynikają z niewdrożenia wymaganego systemu kontroli i kar przez co najmniej dwa lata.

⁽²²⁾ CIRCABC/Komisja Europejska/Rolnictwo/Audyt wydatków rolnych (ex-EFOGR)/Biblioteka/Audyt wydatków rolnych/dokumenty referencyjne FCGL – https://circabc.europa.eu/ui/group/d9d57ada-2d34-4c85-9e3c-7ce690099d5d/library/fbabf972-31d3-46ef-9460-806d76de4eea?p=1&n=10&sort=modified_DESC.

⁽²³⁾ Postanowienie z dnia 12 października 2023 r., Schrom Farms, T-507/22, dotychczas nieopublikowane, w szczególności pkt 22.

2.3.6.4. Ryzyko finansowe przekraczające stawki ryczałtowe

W art. 55 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/2116 i art. 15 ust. 1 rozporządzenia delegowanego (UE) 2022/127 zobowiązano Komisję do oszacowania kwot podlegających wyłączeniu w zależności od tego, jak poważne są stwierdzone niedociągnięcia, oraz do zapewnienia, aby kwoty te odpowiadały w jak największym stopniu rzeczywistej stracie finansowej lub ryzyku dla budżetu Unii. W przypadku gdy Komisja posiada dowody na to, że ryzyko finansowe przekracza stawkę ryczałtową, która miałaby zastosowanie zgodnie z pkt 2.3.4, 2.3.6.2 lub 2.3.6.3 niniejszych wytycznych, Komisja ma prawo zaproponować wyższy poziom stawki ryczałtowej korekty finansowej oraz, w przypadkach rażących i wyjątkowo poważnych niedociągnięć, wykluczyć wszystkie odnośne wydatki.

Tabela 1 zawiera przegląd stawek ryczałtowych. Są one zgodne ze stawkami stosowanymi w poprzednim okresie, które w ostatnich latach były przedmiotem kontroli Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej („TSUE”). Stosuje się je na poziomie każdej interwencji, której dotyczy niedociągnięcie.

Tabela 1

	Rok 1	Ponowne wystąpienie		Poważna nieprawidłowość
		1. ponowne wystąpienie	2. ponowne wystąpienie	
Klasa 1	10 %	15 %	25 %	25 %
Klasa 2	5 %	7 %	10 %	Nie dotyczy
Klasy 3/4	0 %	0 %	0 %	Nie dotyczy

2.4. Inne kwestie

2.4.1. Trudności z wykładnią przepisów Unii

W przypadku gdy niedociągnięcia powstały w wyniku trudności z wykładnią przepisów Unii, a organy krajowe podjęły skuteczne kroki w celu naprawienia tych niedociągnięć niezwłocznie po ich ujawnieniu, można wziąć pod uwagę ten czynnik łagodzący i zaproponować niższą stawkę lub nie zastosować żadnej korekty.

Ten czynnik łagodzący nie jest jednak brany pod uwagę, jeżeli można było racjonalnie oczekiwać, że państwo członkowskie poinformuje Komisję o takich trudnościach z wykładnią.

2.4.2. Wstępne powiadomienie o poziomie korekty finansowej

W przypadku gdy Komisja uznaje, że wydatki nie zostały dokonane zgodnie z zasadami unijnymi, ma ona obowiązek, zgodnie z art. 37 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego (UE) 2022/128, poinformowania „o wynikach kontroli [...] oraz o tymczasowym poziomie korekty finansowej, który na tym etapie procedury uznaje za odpowiedni do jej ustaleń”.

W przypadku nieprzedstawienia danych liczbowych przez jednostkę certyfikującą w ramach jej opinii zgodnie z art. 12 rozporządzenia (UE) 2021/2116 lub w przypadku gdy opinia taka jest niedostępna, a także biorąc pod uwagę wytyczne dla jednostek certyfikujących⁽²⁴⁾, stosuje się stawki ryczałtowe wskazane w pkt 2.3.4, 2.3.6.2 lub 2.3.6.3 niniejszych wytycznych w celu wypełnienia zobowiązania prawnego określonego w art. 37 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego (UE) 2022/128.

2.4.3. Okres korekty

Korekta finansowa musi zostać zastosowana w odniesieniu do wydatków dokonanych w okresie ustalonym zgodnie z art. 55 ust. 4 rozporządzenia (UE) 2021/2116 i art. 37 ust. 7 rozporządzenia wykonawczego (UE) 2022/128. Wydatki związane z okresem po pisemnym powiadomieniu przekazanym na podstawie art. 37 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego (UE) 2022/128 należy również poddać korekcie do czasu, gdy poważne niedociągnięcie przestanie mieć negatywny wpływ na prawidłowość deklaracji wydatków, sprawozdawczość dotyczącą realizacji celów lub na przestrzeganie prawa Unii.

⁽²⁴⁾ CIRCABC/Komisja Europejska/Rolnictwo/Audyty wydatków rolnych (ex-EFOGR)/Biblioteka/Audyty wydatków rolnych/dokumenty referencyjne FCGL – https://circabc.europa.eu/ui/group/d9d57ada-2d34-4c85-9e3c-7ce690099d5d/library/fbabf972-31d3-46ef-9460-806d76de4eea?p=1&n=10&sort=modified_DESC.

W odniesieniu do okresu, w którym stwierdza się ponowne wystąpienia zgodnie z pkt 2.3.6.2, odstęp czasowy wynosi N +2. Oznacza to, że wyższy poziom stawek ryczałtowych korekty finansowej będzie miał zastosowanie dopiero w drugim roku następującym po roku, w którym o potencjalnym poważnym niedociągnięciu poinformowano państwo członkowskie (w drodze pisma w sprawie ustaleń, o którym mowa w art. 37 rozporządzenia wykonawczego (UE) 2022/128, przekazanego w roku N), i tylko w przypadku, gdy do tego czasu państwo członkowskie nie usunęło potencjalnego poważnego niedociągnięcia. W okresie przejściowym stosuje się kwantyfikację, o której mowa w pkt 2.3.1–2.3.5.

2.4.4. Kwoty odzyskane i zatrzymane przez państwo członkowskie

Kwoty faktycznie odzyskane od beneficjentów i przekazane na rzecz danego funduszu przed odpowiednią datą ustaloną w trakcie procedury w przypadku stwierdzenia niezgodności, muszą zostać odliczone od kwoty, którą Komisja postanawia wyłączyć z finansowania unijnego na podstawie art. 55 rozporządzenia (UE) 2021/2116.

Kwoty zatrzymane przez państwo członkowskie zgodnie z art. 86 rozporządzenia (UE) 2021/2116 zostaną odliczone od proponowanej korekty finansowej.

Kwoty odpowiadające zatrzymaniu, o którym mowa w art. 56 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2021/2116, nie zostaną odliczone od kwoty proponowanej korekty finansowej, ponieważ uznaje się, że każdą taką korektę finansową można przypisać organom administracyjnym lub innym urzędowym jednostkom państwa członkowskiego.

2.4.5. Podwójna korekta

W przypadku gdy Komisja proponuje korektę finansową, zapewnia, aby nie dochodziło do podwójnej korekty, przez odpowiednie potrącenie kwot zaproponowanych w ramach wcześniejszej procedury w przypadku stwierdzenia niezgodności lub kwot zaproponowanych w ramach tej samej procedury w przypadku stwierdzenia niezgodności. Państwo członkowskie musi przekazać niezbędne informacje, aby umożliwić Komisji określenie wysokości korekty finansowej w przewidzianych prawem terminach (zob. proporcjonalny wysiłek w pkt 2.3.3).

2.4.6. Stawki zawieszenia w przypadku planów działania

W przypadku gdy Komisja zwróciła się o plan działania na podstawie art. 42 rozporządzenia (UE) 2021/2116 w związku z poważnymi niedociągnięciami w prawidłowym funkcjonowaniu systemów zarządzania, plan działania powinien obejmować niezbędne działania naprawcze, planowany termin wdrożenia i jasno określone wskaźniki postępu.

W przypadku stwierdzenia, że państwo członkowskie nie przedłożyło planu działania, nie wdrożyło go lub że plan działania jest w oczywisty sposób niewystarczający do zaradzenia sytuacji, Komisja może przyjąć akty wykonawcze zawieszające płatności.

W celu zapewnienia spójnego i proporcjonalnego traktowania przez Komisję kwoty płatności zawieszonych z powodu poważnych niedociągnięć powinny być porównywalne z kwotami korekt finansowych nałożonych z powodu poważnych niedociągnięć. W związku z tym stawki zawieszenia są zgodne ze stawkami ryczałtowymi, które miałyby zastosowanie zgodnie z pkt 2.3.4.

CZĘŚĆ B

WYDATKI NIEOBJĘTE ZAKRESEM PLANU STRATEGICZNEGO WPR, O KTÓRYM MOWA W ROZPORZĄDZENIU (UE) 2021/2115, LUB Z TYTUŁU PŁATNOŚCI SPECYFICZNEJ W ODNIESIENIU DO BAWELNY I WSPARCIA Z TYTUŁU PRZEJŚCIA NA WCZEŚNIEJSZĄ EMERYTURĘ

3. WPROWADZENIE

W niniejszej części przedstawiono wytyczne dotyczące obliczania korekt finansowych w ramach procedura w przypadku stwierdzenia niezgodności, o której mowa w art. 55 rozporządzenia (UE) 2021/2116⁽²⁵⁾ ⁽²⁶⁾, w przypadku stwierdzenia następujących niedociągnięć:

- niedociągnięć w systemach zarządzania i kontroli służących weryfikacji legalności i prawidłowości operacji finansowanych poza zakresem rozporządzenia (UE) 2021/2115 lub płatności specyficznej w odniesieniu do bawelny oraz wsparcia z tytułu przejścia na wcześniejszą emeryturę⁽²⁷⁾;

⁽²⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 (Dz.U. L 435 z 6.12.2021, s. 187, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2116/oj>).

⁽²⁶⁾ Pokrycie wydatków poniesionych od 1 stycznia 2023 r. w ramach WPR na lata 2023–2027. Wytyczne w sprawie obliczania korekt finansowych w ramach procedur rozliczenia zgodności i rozliczenia finansowego rachunków, C(2015) 3675, nadal mają zastosowanie do procedur rozliczania zgodności wszczętych na podstawie art. 52 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013.

⁽²⁷⁾ Tytuł III rozdział II sekcja 3 podsekcja 2 oraz art. 155 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/2115.

b) niedociągnięć w kontroli transakcji ⁽²⁸⁾.

W rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) 2022/127 ⁽²⁹⁾ i rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) 2022/128 ⁽³⁰⁾ określono zasady określania korekt finansowych.

Niniejsza część ma zastosowanie do procedur w przypadku stwierdzenia niezgodności, które wszczęto po dacie przyjęcia niniejszych wytycznych ⁽³¹⁾ (tj. procedur, w ramach których odnośne pismo w sprawie ustaleń wysłano do danego państwa członkowskiego po tej dacie).

Do procedur w przypadku stwierdzenia niezgodności wszczętych przed datą przyjęcia niniejszych wytycznych zastosowanie mają „Wytyczne w sprawie obliczania korekt finansowych w ramach procedur rozliczenia zgodności i rozliczenia finansowego rachunków”, C(2015) 3675, z dnia 8 czerwca 2015 r. ⁽³²⁾ („wytyczne z 2015 r.”).

Wytyczne dotyczące określania korekt finansowych w odniesieniu do wydatków finansowanych przez Unię w przypadku nieprzestrzegania obowiązujących przepisów dotyczących zamówień publicznych określono w decyzji Komisji C(2019) 3452 z dnia 14 maja 2019 r. ⁽³³⁾.

Zastosowanie korekt finansowych na podstawie rozporządzenia (UE) 2021/2116 nie narusza innych mechanizmów stosowanych w celu zabezpieczenia interesów finansowych Unii. Nie wyklucza ono również możliwości wszczęcia przez Komisję postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego na podstawie art. 258, 259 i 260 Traktatu.

3.1. Definicje terminów i odpowiednie przepisy

Procedura w przypadku stwierdzenia niezgodności: art. 55 rozporządzenia (UE) 2021/2116 stanowi, że:

„1. W przypadku gdy Komisja stwierdzi, że wydatki, o których mowa w art. 5 ust. 2 i art. 6, nie zostały dokonane zgodnie z prawem Unii, przyjmuje ona akty wykonawcze określające kwoty, które mają być wyłączone z finansowania unijnego. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 103 ust. 2”.

Powtarzanie się niedociągnięć w różnych postępowaniach wyjaśniających: art. 14 ust. 7 lit. d) rozporządzenia delegowanego (UE) 2022/127 zawiera odniesienie do okoliczności, w których „podobne niedociągnięcia w tym samym sektorze są wykrywane w państwie członkowskim w trakcie postępowania wyjaśniającego, w ramach którego zostały one najpierw wykryte i zgłoszone państwu członkowskiemu, z uwzględnieniem środków naprawczych lub kompensacyjnych już podjętych przez dane państwo członkowskie”.

Systemy zarządzania i kontroli oznaczają wszystkie kontrole przeprowadzane przez państwa członkowskie „w celu zapewnienia zgodności z prawodawstwem Unii regulującym interwencje unijne”, jak przewidziano w art. 59 ust. 1 i 2 rozporządzenia (UE) 2021/2116.

System kontroli obciążony poważnymi wadami oznacza system, który naraża EFRG i EFRROW na znaczne ryzyko wystąpienia nieprawidłowości i innych niezgodności wywołujących szkody w unijnym budżecie oraz który wymaga wprowadzenia znacznych usprawnień.

⁽²⁸⁾ Tytuł III rozdział IV rozporządzenia (UE) 2021/2116.

⁽²⁹⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2022/127 z dnia 7 grudnia 2021 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 o przepisy dotyczące agencji płatniczych i innych organów, zarządzania finansami, rozliczania rachunków, zabezpieczeń oraz stosowania euro (Dz.U. L 20 z 31.1.2022, s. 95, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2022/127/oj).

⁽³⁰⁾ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2022/128 z dnia 21 grudnia 2021 r. określające przepisy dotyczące stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 w odniesieniu do agencji płatniczych i innych organów, zarządzania finansami, rozliczania rachunków, kontroli, zabezpieczeń i przejrzystości (Dz.U. L 20 z 31.1.2022, s. 131, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2022/128/oj).

⁽³¹⁾ W odniesieniu do procedury w przypadku stwierdzenia niezgodności związanych z kontrolą transakcji niniejsze wytyczne są stosowane od okresu kontroli 2025/2026.

⁽³²⁾ CIRCABC/Komisja Europejska/Rolnictwo/Audyt wydatków rolnych (ex-EFOGR)/Biblioteka/Audyt wydatków rolnych/dokumenty referencyjne FCGL – https://circabc.europa.eu/ui/group/d9d57ada-2d34-4c85-9e3c-7ce690099d5d/library/fbabf972-31d3-46ef-9460-806d76de4eea?p=1&n=10&sort=modified_DESC.

⁽³³⁾ https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/decisions/2019/commission-decision-of-14-5-2019-laying-down-the-guidelines-for-determining-financial-corrections-to-be-made-to-expenditure-financed-by-the-union-for-non-compliance-with-the-applicable-rules-on-public-procurement.

Kluczowe mechanizmy kontroli: w art. 14 ust. 6 rozporządzenia delegowanego (UE) 2022/127 zdefiniowano je jako „kontrolę bezpośrednie i administracyjne niezbędne do ustalenia kwalifikowalności pomocy oraz odnośnego stosowania zmniejszeń i kar”. Kluczowe mechanizmy kontroli to kontrole bezpośrednie oraz kontrole administracyjne, które są wymagane do weryfikacji istotnych elementów, takich jak m.in. istnienie przedmiotu wniosku, identyfikacja wniosków, w których powtarza się ten sam przedmiot, ilość, warunki jakościowe, w tym przestrzeganie terminów itd., aby zapewnić prawidłowe wyliczenie kwoty należnej beneficjentowi.

Pomocnicze mechanizmy kontroli: w art. 14 ust. 6 rozporządzenia delegowanego (UE) 2022/127 zdefiniowano je jako „wszystkie inne czynności administracyjne niezbędne do prawidłowego rozpatrzenia wniosków”.

Niewyczerpujący wykaz kluczowych i pomocniczych mechanizmów kontroli jest udostępniany przez służby Komisji i w razie potrzeby aktualizowany⁽³⁴⁾. Jako kluczowe i pomocnicze mechanizmy kontroli klasyfikuje się elementy systemu zarządzania i kontroli dotyczące wydatków nieobjętych zakresem rozporządzenia (UE) 2021/2115, a także płatności specyficznej w odniesieniu do bawelny oraz wsparcia z tytułu przejścia na wcześniejszą emeryturę.

Składnik kluczowych lub pomocniczych mechanizmów kontroli: każda właściwość lub poszczególny obowiązujący wymóg w ramach kluczowego lub pomocniczego mechanizmu kontroli.

Niedociągnięcie w systemie kontroli: pomocniczy mechanizm kontroli, który w ogóle nie zadziałał, lub kluczowy mechanizm kontroli, który albo nie był używany w takiej liczbie, tak często lub z taką dokładnością, jak tego wymagają przepisy Unii, albo jest używany na tyle nieprawidłowo lub na tyle rzadko, że został uznany za nieskuteczny przy ustalaniu kwalifikowalności wniosków.

Negatywny wpływ oznacza, że niedociągnięcie zagraża prawidłowości deklaracji wydatków lub przestrzeganiu wymogów prawa Unii i może mieć potencjalny wpływ finansowy.

3.2. Dostęp do informacji

Na mocy art. 50 rozporządzenia (UE) 2021/2116 Komisja ma prawo do uzyskania wszystkich informacji niezbędnych do sprawnego funkcjonowania EFRG i EFRROW oraz do zbadania wszystkich dokumentów dotyczących wydatków finansowanych przez EFRG i EFRROW.

W art. 33 ust. 1 lit. c) rozporządzenia wykonawczego (UE) 2022/128 zobowiązano państwa członkowskie do przesłania Komisji sprawozdania sporządzonego przez jednostkę certyfikującą. Art. 81 rozporządzenia (UE) 2021/2116 stanowi, że urzędnicy Komisji muszą mieć dostęp do wszystkich dokumentów sporządzonych na potrzeby albo w wyniku kontroli, w tym do sprawozdań z kontroli, o których mowa w art. 80 ust. 2 lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/2116.

Uchybienie obowiązkowi przesłania sprawozdania jednostki certyfikującej na podstawie art. 33 ust. 1 lit. c) rozporządzenia wykonawczego (UE) 2022/128 oraz sprawozdania z kontroli na podstawie art. 80 ust. 2 lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/2116 będzie traktowane jako naruszenie wyżej wymienionych przepisów oraz jako nieprzedstawienie dowodu na to, że przedmiotowe audyty i kontrole zostały przeprowadzone prawidłowo i z wymaganą skutecznością. Uchybienie to wpływa na zdolność służb Komisji do uzyskania pewności w odniesieniu do prawidłowości wydatków zadeklarowanych do EFRG i EFRROW.

4. OKREŚLANIE KOREKT FINANSOWYCH NA PODSTAWIE ART. 14 ROZPORZĄDZENIA DELEGOWANEGO (UE) 2022/127

4.1. Główne zasady

W przypadku stwierdzenia, że wydatki „nie zostały dokonane zgodnie z prawem Unii”, Komisja proponuje wyłączenie niektórych wydatków z finansowania unijnego w ramach procedury w przypadku stwierdzenia niezgodności. W takim przypadku konieczne jest zastosowanie korekt finansowych zgodnie z art. 55 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/2116.

Niniejsze wytyczne obejmują sytuację, w której Komisja stwierdza, po przeprowadzeniu postępowania kontrydiktoryjnego z państwem członkowskim, że występuje negatywny wpływ na prawidłowość deklaracji wydatków lub przestrzeganie prawa Unii. W związku z tym występuje skutek finansowy.

⁽³⁴⁾ CIRCABC/Komisja Europejska/Rolnictwo/Audyt wydatków rolnych (ex-EFOGR)/Biblioteka/Audyt wydatków rolnych/Nowe wytyczne w sprawie obliczania korekt finansowych/wykazy kluczowych i pomocniczych mechanizmów kontroli/wykazy końcowe https://circabc.europa.eu/ui/group/d9d57ada-2d34-4c85-9e3c-7ce690099d5d/library/1a04cfdd-a296-441d-8588-96008302a5e4?p=1&n=10&sort=modified_DESC.

4.2. Kwota obciążona ryzykiem

Korektę finansową należy zastosować do tej części kwoty, która jest obciążona ryzykiem ze względu na uchybienie w funkcjonowaniu systemów zarządzania i kontroli.

W przypadku gdy niedociągnięcie jest skutkiem zaniedbania ze strony państwa członkowskiego w zakresie przyjęcia właściwego systemu zarządzania i kontroli, wówczas korekta powinna być zastosowana do wszystkich wydatków, dla których ten system kontroli był obowiązujący. Obejmuje to programy pomocy lub działania dotyczące rozwoju obszarów wiejskich, które nie były objęte zakresem kontroli zgodnie z powiadomieniem Komisji o kontroli, jeżeli ten sam system zarządzania i kontroli ma zastosowanie do tych programów lub działań, a kontrolę obciążoną niedociągnięciami przeprowadził ten sam organ kontroli. W powiadomieniu, o którym mowa w art. 37 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego (UE) 2022/128, powinny być wskazane wszystkie programy pomocy lub działania dotyczące rozwoju obszarów wiejskich, których dotyczą stwierdzone niedociągnięcia.

4.3. Kwantyfikacja ryzyka finansowego

Art. 55 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/2116 stanowi, że Komisja „dokonuje oszacowania kwot podlegających wyłączeniu w zależności od tego, jak poważne są stwierdzone niedociągnięcia. W tym kontekście Komisja należy uwzględnić charakter tych niedociągnięć oraz szkody finansowe poniesione przez Unię”.

W przypadku gdy państwo członkowskie nie przestrzega wymogów art. 59 ust. 1 i 2 rozporządzenia (UE) 2021/2116 dotyczących kontroli legalności i prawidłowości operacji, samo to uchybienie sprawia, że płatności uznaje się za niedokonane zgodnie z przepisami prawa Unii mającymi zastosowanie do danego środka, w tym z ogólnym wymogiem na podstawie art. 59 rozporządzenia (UE) 2021/2116 zobowiązującym państwa członkowskie do wykrywania nieprawidłowości i nadużyć finansowych, zapobiegania im i korygowania ich. Nie musi to oznaczać, że wszystkie wypłacone kwoty były nieprawidłowe, ale oznacza, że istnieje ryzyko obciążenia budżetu Unii nienależnymi płatnościami.

Chociaż w przypadkach rażących i wyjątkowo poważnych niedociągnięć Komisja ma prawo odrzucić wszystkie odnośne wydatki, jeżeli kontroli wymaganych na mocy ram prawnych nie przeprowadzono zgodnie z prawem Unii, w szeregu przypadków taka kwota najprawdopodobniej przekraczałaby szkodę finansową poniesioną przez Unię. Ocenę szkody finansowej Komisja powinna zatem przeprowadzić przy ocenie korekt finansowych.

W przypadku gdy kwoty, które mają zostać wyłączone z finansowania unijnego, nie mogą zostać obliczone ani ekstrapolowane, Komisja musi zastosować odpowiednie stawki ryczałtowe korekty finansowej, uwzględniając charakter i wagę naruszenia oraz własne oszacowanie ryzyka poniesienia szkody finansowej przez budżet Unii.

Zgodnie z art. 14 ust. 1 rozporządzenia delegowanego (UE) 2022/127: „Komisja wykorzystuje swoje własne ustalenia i bierze pod uwagę informacje udostępnione przez państwa członkowskie w trakcie procedury kontroli zgodności rozliczeń”. Wynika z tego, że Komisja musi odmówić finansowania wydatków w przypadku gdy, na podstawie własnych ustaleń lub innych dowodów⁽³⁵⁾ oraz wszelkich informacji dostarczonych w obowiązujących terminach przez państwo członkowskie, ma poważne i uzasadnione wątpliwości, czy dany środek został wykonany zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami Unii.

Jeżeli Komisja nie może zidentyfikować kwot nienależnie wypłaconych przy proporcjonalnym wysiłku, w szczególności jeżeli Komisji posiada informacji niezbędnych do obliczenia kwot nienależnie wypłaconych, państwo członkowskie powinno dostarczyć informacje niezbędne do identyfikacji tych kwot albo do dokonania ekstrapolacji szkody finansowej. Komisja stosuje stawki ryczałtowe, jeżeli państwo członkowskie nie przedstawiło tych elementów w odpowiednim czasie lub przekazane informacje nie są zgodne z wymogami określonymi w art. 14 ust. 2–5 rozporządzenia delegowanego (UE) 2022/127.

4.3.1. Kryteria i metoda obliczania i ekstrapolowania korekt finansowych

W przypadku gdy Komisja stwierdzi, że dana płatność dotyczy wniosku, który nie jest zgodny z przepisami Unii, budżet Unii ponosi szkodę finansową, a Komisja musi odmówić finansowania takiej płatności.

⁽³⁵⁾ Dowody wynikające ze sprawozdań innych właściwych organów, takich jak: Europejski Trybunał Obrachunkowy, OLAF, jednostka certyfikująca itp.

Jeżeli Komisja nie może zidentyfikować kwot nienależnie wypłaconych przy proporcjonalnym wysiłku, państwa członkowskie mogą, w terminie ustalonym przez Komisję w trakcie procedury kontroli zgodności rozliczeń, przedstawić dane dotyczące weryfikacji tych kwot na podstawie kontroli wszystkich indywidualnych przypadków, których dana nieprawidłowość może potencjalnie dotyczyć. Weryfikacja musi objąć wszystkie wydatki poniesione z naruszeniem mających zastosowanie przepisów i obciążające budżet Unii. Państwo członkowskie powinno wykazać, że w wystarczającym stopniu zbadało każdy element (tj. dokumentację/transakcję) populacji obciążonej ryzykiem i ponownie obliczyło kwoty nienależnie wypłacone, w tym wysokość kar, które należało zastosować.

Komisja uważa, że o proporcjonalności wysiłku decyduje czas potrzebny na przeprowadzenie obliczeń, bez narażania na szwank terminowego przyjęcia aktu wykonawczego, o którym mowa w art. 55 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/2116, w celu ochrony budżetu Unii.

Zgodnie z art. 14 ust. 2 i 3 rozporządzenia delegowanego (UE) 2022/127, jeżeli nie można zidentyfikować kwot nienależnie wypłaconych przy proporcjonalnym wysiłku, Komisja może oprzeć ocenę szkody finansowej na kontroli przeprowadzonej przez państwo członkowskie na reprezentatywnej próbie dokumentacji oraz na ekstrapolacji wyników na całą populację, w odniesieniu do której oczekuje się wystąpienia tej samej nieprawidłowości.

Zgodnie z art. 14 ust. 4 rozporządzenia delegowanego (UE) 2022/127 w celu uwzględnienia wyników obliczeń przedłożonych przez państwa członkowskie na potrzeby stosowania obliczonej lub ekstrapolowanej korekty finansowej Komisja ma prawo:

- a) „ocenić metody wykorzystane do obliczenia lub ekstrapolacji, które powinny zostać wyraźnie opisane przez państwa członkowskie;
- b) sprawdzić reprezentatywność próby, o której mowa w ust. 3;
- c) sprawdzić przedłożone jej treści i wyniki obliczeń lub ekstrapolacji;
- d) uzyskać wystarczające i stosowne dowody kontroli dotyczące danych podstawowych”.

W odniesieniu do próby przewidzianej we właściwych „Wytycznych dla jednostek certyfikujących w sprawie corocznego audytu certyfikacyjnego wydatków z EFRG/EFRR” („wytyczne dla jednostek certyfikujących”) ⁽³⁶⁾, Komisja jest zdania, że aby zapewnić ochronę budżetu Unii, co do zasady w obliczeniu ryzyka należy osiągnąć poziom ufności wynoszący 95 % oraz istotność na poziomie 2 %. W przypadku gdy oceny dokonuje się z wykorzystaniem niższych poziomów ufności, nie można zastosować najbardziej prawdopodobnego (ekstrapolowanego) błędu; aby właściwie ocenić maksymalne ryzyko dla danego funduszu, należy wówczas ustalić najwyższy poziom błędu.

Stosując ekstrapolowane korekty zgodnie z art. 14 ust. 5 rozporządzenia delegowanego (UE) 2022/127, państwo członkowskie ma również możliwość wykorzystać:

— „dane statystyczne agencji płatniczych dotyczące kontroli, potwierdzone przez jednostkę certyfikującą”;

lub

— „dokonaną przez tę jednostkę [certyfikującą] ocenę poziomu błędu” w kontekście jej audytu przewidzianego w art. 12 rozporządzenia (UE) 2021/2116.

Prace jednostki certyfikującej uwzględnia się przy ustalaniu korekty finansowej, pod warunkiem że praca takiej jednostki jest rzetelna i że taka jednostka ustaliła całkowity skutek finansowy ustalenia w odniesieniu do środków lub programów, których dotyczy niedociągnięcie.

Jeżeli agencja płatnicza lub jakikolwiek inny organ ustala poziom błędu dla danego środka/programu, jednostka certyfikująca może zostać poproszona o sprawdzenie tego wyniku.

Zgodnie z art. 55 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/2116 i art. 14 ust. 1 rozporządzenia delegowanego (UE) 2022/127 Komisja może, w celu oszacowania kwot podlegających wyłączeniu w zależności od tego, jak poważne są stwierdzone niedociągnięcia, oraz szkody finansowej poniesionej przez Unię, określić kwotę, która ma zostać wyłączona z finansowania unijnego, uwzględniając obliczenie dokonane przez państwo członkowskie. Obliczenie to może przyjąć formę uzasadnionej oceny maksymalnego ryzyka z wykorzystaniem standardowych założeń określonych odpowiednio do stwierdzonego niedociągnięcia.

⁽³⁶⁾ CIRCABC/Komisja Europejska/Rolnictwo/Audyt wydatków rolnych (ex-EFOGR)/Biblioteka/Audyt wydatków rolnych/dokumenty referencyjne FCGL – https://circabc.europa.eu/ui/group/d9d57ada-2d34-4c85-9e3c-7ce690099d5d/library/fbabf972-31d3-46ef-9460-806d76de4eea?p=1&n=10&sort=modified_DESC.

4.3.2. *Stawka ryczałtowa korekty finansowej*

4.3.2.1. *Zasady ogólne*

Stawki ryczałtowych korekty finansowej muszą być przewidziane w przypadku, gdy informacje uzyskane w wyniku postępowania wyjaśniającego nie umożliwiają Komisji oceny szkody finansowej poniesionej przez budżet Unii za pomocą metod obliczenia lub ekstrapolacji określonych w pkt 4.3.1, ale umożliwiają jej stwierdzenie, że państwo członkowskie nie przeprowadziło właściwej weryfikacji legalności i prawidłowości wypłaconych kwot.

Przy ustalaniu, czy należy zastosować korektę finansową, a jeśli tak to według jakiej stawki, Komisja ocenia stopień ryzyka spowodowania szkody finansowej, na jakie narażony został budżet Unii wskutek niedociągnięcia w systemie kontroli. Konkretnie elementy, które należy uwzględnić, obejmują następujące aspekty:

- a) czy niedociągnięcie odnosi się do skuteczności systemu zarządzania i kontroli w ujęciu ogólnym czy też do funkcjonowania co najmniej jednego mechanizmu kontroli w ramach tego systemu;
- b) czy niedociągnięcie w systemie kontroli ma wpływ na kluczowy czy pomocniczy mechanizm kontroli;
- c) liczbę niedociągnięć wpływających na funkcjonowanie tego samego systemu zarządzania i kontroli;
- d) podatność środków na nadużycia finansowe, ze szczególnym uwzględnieniem zachęty gospodarczej;
- e) powtarzanie się niezgodności w różnych postępowaniach wyjaśniających (zob. pkt 4.3.3.1).

Stawki ryczałtowe korekty finansowej należy brać pod uwagę w przypadku, gdy Komisja stwierdzi, że nie przeprowadzono prawidłowo jakiejkolwiek kontroli jasno wymaganej przepisami Unii lub wymaganej domyślnie ze względu na konieczność przestrzegania wyraźnie określonej zasady (np. ograniczenie pomocy do produktów pewnej jakości). Jeżeli kontrole przeprowadzono, ale w sposób niedoskonały, należy ocenić, jak poważne jest niedociągnięcie. Praktycznie każdą procedurę kontroli można usprawnić – do obowiązków Komisji należy zaproponowanie zmian tych procedur oraz zalecenie dodatkowych kontroli, które – mimo że nie są wymagane przepisami Unii – dają niezbędną dodatkową pewność co do legalności i prawidłowości wydatków w szczególnej sytuacji danego państwa członkowskiego.

Sam fakt istnienia możliwości usprawnienia funkcjonowania procedury kontroli nie jest jednak wystarczającą podstawą do korekty finansowej – musi wystąpić niedociągnięcie w systemie kontroli prowadzące do niezgodności z przepisami prawa Unii i niedociągnięcie to musi narażać EFRG i EFRROW na ryzyko szkody finansowej lub nieprawidłowości.

4.3.3. *Wysokość stawki ryczałtowej korekty finansowej*

W tym kontekście stosuje się następujące stawek ryczałtowych korekty finansowej:

1. Jeżeli państwo członkowskie właściwie zastosowało kluczowe mechanizmy kontroli, ale w ogóle nie zastosowało jednego lub dwóch pomocniczych mechanizmów kontroli, wówczas uzasadniona jest korekta w wysokości 2 % ze względu na niższe ryzyko wystąpienia szkody finansowej dla budżetu Unii i mniejszą wagę naruszenia.
2. Jeżeli nie zastosowano jednego lub dwóch kluczowych mechanizmów kontroli w takiej liczbie, tak często i z taką dokładnością, jak tego wymagają ramy prawne, wówczas uzasadniona jest korekta w wysokości 5 %, gdyż istnieje uzasadnione przypuszczenie, że systemy zarządzania i kontroli państw członkowskich nie zapewniają dostatecznego poziomu pewności co do legalności i prawidłowości wniosków, a ryzyko dla EFRG i EFRROW było znaczne.

Zgodnie z art. 14 ust. 7 rozporządzenia delegowanego (UE) 2022/127 Komisja „może w szczególności wziąć pod uwagę co najmniej jedną z następujących okoliczności, świadczących o większej wadze niedociągnięć wskazujących na większe ryzyko straty dla budżetu Unii”:

- a) „co najmniej jeden kluczowy mechanizm kontroli nie jest stosowany lub jest stosowany na tyle nieprawidłowo lub nieregularnie, że uznaje się go za nieefektywny, jeśli chodzi o określanie kwalifikowalności wniosku lub zapobieganie nieprawidłowościom”; w takim przypadku uzasadniona jest korekta w wysokości 10 %, ponieważ istnieje uzasadnione przypuszczenie, że wystąpiło wysokie ryzyko poniesienia poważnych szkód finansowych przez budżet Unii;

- b) „wykryto co najmniej trzy niedociągnięcia w odniesieniu do tego samego systemu kontroli”; w takim przypadku uzasadnione są następujące korekty finansowe:
- i. 3 %, jeżeli niedociągnięcia dotyczą jedynie pomocniczych mechanizmów kontroli, które zupełnie nie zadziałały;
 - ii. 7 %, jeżeli niedociągnięcia te obejmują maksymalnie dwa kluczowe mechanizmy kontroli, których nie używano w takiej liczbie, tak często lub z taką dokładnością, jak tego wymagają przepisy Unii;
 - iii. 10 % we wszystkich pozostałych sytuacjach, gdy niedociągnięcia obejmują przynajmniej trzy kluczowe mechanizmy kontroli (bez względu na liczbę pomocniczych mechanizmów kontroli, które zupełnie nie zadziałały), gdyż istnieje uzasadnione przypuszczenie, że wystąpiło wysokie ryzyko poniesienia poważnych szkód finansowych przez budżet Unii;
- c) „dane państwo członkowskie nie stosuje systemu kontroli lub stosowanie takie ma poważne wady oraz istnieją dowody na poważne nieprawidłowości i zaniedbania w przeciwdziałaniu nieprawidłowościom lub oszustwom”; w takim przypadku uzasadniona jest korekta w wysokości 25 %, gdyż istnieje uzasadnione przypuszczenie, że możliwość bezkarnego składania nieprawidłowych wniosków doprowadzi do poniesienia wyjątkowo wysokich szkód finansowych przez budżet Unii;
- d) stawkę korekty można ustalić na jeszcze wyższym poziomie, jeżeli jest to właściwe ze względu na zgodność z art. 55 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/2116 i art. 14 ust. 1 rozporządzenia delegowanego (UE) 2022/127 oraz w celu zapewnienia, aby kwota, która ma zostać wyłączona, odpowiadała rzeczywistemu ryzyku dla budżetu Unii. Mogłoby to mieć miejsce w przypadku, gdy w wyniku informacji otrzymanych z państw członkowskich populacja obciążona ryzykiem została ograniczona (w znacznym stopniu).

W przypadku stwierdzenia przez Komisję, że informacje przekazane przez państwo członkowskie są zgodne z art. 14 ust. 8 rozporządzenia delegowanego (UE) 2022/127, stawkę ryczałtową należy wybrać spośród następujących stawek: 2 %, 3 %, 5 %, 7 %, 10 %, 15 % i 25 %, biorąc pod uwagę, że wysokość wynikającej z tego stawki ryczałtowej korekty finansowej, choć nadal przekracza maksymalną stratę wskazaną przez państwo członkowskie, powinna być możliwie najbliższa wysokości tej kwoty.

Zgodnie z art. 14 ust. 6 akapit trzeci rozporządzenia delegowanego (UE) 2022/127 korekty ryczałtowe nie podlegają kumulacji, a najpoważniejsze niedociągnięcie w kluczowych i pomocniczych mechanizmach kontroli jest traktowane jako wskaźnik ryzyka występującego dla systemu zarządzania i kontroli jako całości, a zatem zastosowana musi zostać jedynie najwyższa stawka ryczałtowa korekty finansowej dla każdej populacji dotkniętej niedociągnięciem.

Stawki ryczałtowe korekty finansowej stosuje się w odniesieniu do wydatków pozostających po odjęciu kwot, które zostały poddane korekcie przez państwa członkowskie w poszczególnych przypadkach.

W tabeli 2 przedstawiono możliwe sytuacje opisane w pkt 4.3.2.2 oraz odpowiednie stawki ryczałtowe korekty finansowej:

Tabela 2

Kluczowe mechanizmy kontroli / Pomocnicze mechanizmy kontroli	Żaden nie jest obciążony wadami	Jeden	Dwa	Przynajmniej trzy	Brak lub nieskuteczność co najmniej jednego	System kontroli w ogóle nie istnieje/jest obciążony poważnymi wadami
		Nie w takiej liczbie, tak często lub z taką dokładnością, jak jest to wymagane				
Żaden nie jest obciążony wadami	Nie dotyczy	5 %	5 %	10 %	10 %	przynajmniej 25 %
Jeden jest całkowicie nieskuteczny	2 %	5 %	7 %	10 %	10 %	
Dwa są całkowicie nieskuteczne	2 %	7 %	7 %	10 %	10 %	
Co najmniej trzy są całkowicie nieskuteczne	3 %	7 %	7 %	10 %	10 %	

W przypadku gdy niedociągnięcia dotyczą różnych elementów tego samego pomocniczego/kluczowego mechanizmu kontroli, zastosowanie odpowiedniej stawki ryczałtowej wymaga ustalenia, czy niedociągnięcia prowadzą do:

- a) całkowitej nieskuteczności funkcjonowania pomocniczego mechanizmu kontroli;
- b) braku wykorzystania kluczowego mechanizmu kontroli w takiej liczbie, tak często lub z taką dokładnością, jak tego wymagają ramy prawne, lub

- c) braku skuteczności kluczowego mechanizmu kontroli pod względem ustalenia kwalifikowalności wniosku lub zapobiegania nieprawidłowościom.

4.3.4. *Inne elementy, które należy uwzględnić w kwantyfikacji*

4.3.4.1. *Powtarzanie się niedociągnięć w różnych postępowaniach wyjaśniających*

Zgodnie z art. 14 ust. 7 lit. d) rozporządzenia delegowanego (UE) 2022/127 w okolicznościach, w których podobne niedociągnięcia w tym samym sektorze są wykrywane w państwie członkowskim w trakcie postępowania wyjaśniającego, w ramach którego zostały one najpierw wykryte i zgłoszone państwu członkowskiemu zgodnie z art. 37 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego (UE) 2022/128, wyższe stawki ryczałtowe są uzasadnione, z uwzględnieniem środków naprawczych lub kompensacyjnych już podjętych przez dane państwo członkowskie.

Ten punkt ma zastosowanie wyłącznie do nowych ustaleń dokonanych od dnia 1 stycznia 2023 r.

Podwyższenie stawki ryczałtovej oblicza się na podstawie ryzyka szkody finansowej.

W sytuacji braku środków naprawczych lub kompensacyjnych oraz jeżeli nie można określić rzeczywistego poziomu nienależnych płatności, a tym samym kwoty szkody finansowej poniesionej przez Unię, stosuje się następujące wartości procentowe, o ile ponowne wystąpienie stwierdzono po raz pierwszy:

- a) w przypadku gdy poprzednia stawka ryczałtowa wynosiła 2 %: w odniesieniu do kolejnego okresu postępowania wyjaśniającego stosuje się korektę wynoszącą 3 %. Stawka ta może wzrosnąć do 5 %, jeżeli można w uzasadniony sposób przyjąć, że utrzymujące się niedociągnięcia w pomocniczych mechanizmach kontroli zmniejszą skuteczności kluczowych mechanizmów kontroli;
- b) w przypadku gdy poprzednia stawka ryczałtowa wynosiła 3 %: w odniesieniu do kolejnego danego okresu postępowania wyjaśniającego stosuje się korektę wynoszącą 5 %;
- c) w przypadku gdy poprzednia stawka ryczałtowa wynosiła 5 % lub 7 %: w odniesieniu do kolejnego danego okresu postępowania wyjaśniającego stosuje się korektę wynoszącą 10 %;
- d) w przypadku gdy poprzednia stawka ryczałtowa wynosiła 10 %: w odniesieniu do kolejnego danego okresu postępowania wyjaśniającego stosuje się korektę wynoszącą co najmniej 15 %, w zależności od zwiększenia stopnia ryzyka. W przypadku dalszego powtarzania się stawka zwiększa się o 25 %;
- e) w przypadku gdy poprzednia stawka ryczałtowa wynosiła przynajmniej 25 %, podwyższoną stawkę określa się dla każdego przypadku indywidualnie.

W przypadku gdy korekta zaproponowana w poprzednim postępowaniu wyjaśniającym nie była oparta na stawce ryczałtovej, a w trakcie postępowania wyjaśniającego państwo członkowskie, które stwierdziło powtarzanie się niedociągnięcia, nie przedstawiło zadowalającej kwantyfikacji, za podstawę do zastosowania stawki korekty odpowiadającej ponownemu wystąpieniu niedociągnięcia, o której mowa w pkt 4.3.2.2, uznaje się stawkę ryczałtową korekty finansowej na poziomie minimalnie wyższym niż korekta z poprzedniego postępowania wyjaśniającego.

4.3.4.2. *Ryzyko finansowe przekraczające stawki ryczałtowe*

Zgodnie z art. 14 ust. 1 i 6 rozporządzenia delegowanego (UE) 2022/127 oraz art. 55 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/2116, w których wymaga się od Komisji oszacowania kwot podlegających wyłączeniu w zależności od tego, jak poważne są stwierdzone niedociągnięcia, oraz szkody finansowej poniesionej przez Unię, w przypadku gdy Komisja posiada dowody na to, że ryzyko finansowe przewyższa stawkę ryczałtową, która miałaby zastosowanie zgodnie z pkt 4.3.2.2 lub 4.3.3.1 niniejszych wytycznych, Komisja ma prawo zaproponować wyższy poziom stawki ryczałtovej korekty finansowej oraz, w przypadkach rażących i wyjątkowo poważnych niedociągnięć, wykluczyć wszystkie odnośne wydatki.

4.3.4.3. *Przypadki graniczne*

W przypadku gdy państwo członkowskie nie osiągnęło maksymalnie 10 % liczby kontroli wymaganych przez przepisy Unii lub w przypadku gdy korekta wynikająca ze ścisłego stosowania niniejszych wytycznych byłaby wyraźnie nieproporcjonalna, Komisja może zaproponować niższą stawkę korekty lub odstąpić od stosowania korekty, pod warunkiem że procedura kontroli była pod innymi względami rzetelna.

4.3.4.4. *Trudności z wykładnią przepisów Unii*

W przypadku gdy niedociągnięcia powstały w wyniku trudności z wykładnią przepisów Unii, a organy krajowe podjęły skuteczne kroki w celu naprawienia tych niedociągnięć niezwłocznie po ich ujawnieniu, można wziąć pod uwagę ten czynnik łagodzący i zaproponować niższą stawkę lub nie zastosować żadnej korekty.

Ten czynnik łagodzący nie jest jednak brany pod uwagę, jeżeli można było racjonalnie oczekiwać, że państwo członkowskie poinformuje Komisję o takich trudnościach z wykładnią.

4.3.4.5. *Wstępne powiadomienie o poziomie korekty finansowej*

W przypadku gdy Komisja uznaje, że wydatki nie zostały dokonane zgodnie z zasadami unijnymi, ma ona obowiązek, zgodnie z art. 37 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego (UE) 2022/128, poinformowania „o wynikach kontroli [...] oraz o tymczasowym poziomie korekty finansowej, który na tym etapie procedury uznaje za odpowiedni do jej ustaleń”.

W przypadku gdy warunki obliczania lub ekstrapolacji kwot, które mają zostać wyłączone z finansowania unijnego, nie są spełnione, w celu wypełnienia danego zobowiązania prawnego stosuje się stawki ryczałtowe określone w pkt 4.3.2.2.

4.3.4.6. *Okres korekty*

Korekta finansowa musi zostać zastosowana w odniesieniu do wydatków dokonanych w okresie ustalonym zgodnie z art. 55 ust. 4 rozporządzenia (UE) 2021/2116 i art. 37 ust. 7 rozporządzenia wykonawczego (UE) 2022/128. Wydatki związane z okresem po pisemnym powiadomieniu przekazanym na podstawie art. 37 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego (UE) 2022/128 należy również poddać korekcie do czasu, gdy niedociągnięcie przestanie mieć negatywny wpływ na prawidłowość deklaracji wydatków lub na przestrzeganie prawa Unii.

W odniesieniu do okresu, w którym stwierdza się ponowne wystąpienia zgodnie z pkt 4.3.3.1, Komisja stosuje zasadę N+2. Oznacza to, że wyższy poziom stawek ryczałtowych korekty finansowej będzie miał zastosowanie dopiero w drugim roku następującym po roku, w którym o uchybieniu poinformowano państwo członkowskie (w drodze pisma w sprawie ustaleń, o którym mowa w art. 37 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego (UE) 2022/128, przekazanego w roku N), i tylko w przypadku, gdy do tego czasu państwo członkowskie nie podjęło odpowiednich działań w związku z ustaleniami.

4.3.4.7. *Podwójna korekta*

W przypadku gdy Komisja proponuje korektę finansową, zapewnia, aby nie dochodziło do podwójnej korekty, przez odpowiednie potrącenie kwot zaproponowanych w ramach wcześniejszej procedury w przypadku stwierdzenia niezgodności lub kwot zaproponowanych w ramach tej samej procedury w przypadku stwierdzenia niezgodności. Państwo członkowskie musi przekazać niezbędne informacje, aby umożliwić Komisji określenie wysokości korekty finansowej w przewidzianych prawem terminach (zob. proporcjonalny wysiłek w pkt 4.3.1).

4.3.4.8. *Wpływ kar administracyjnych na korekty finansowe*

Niewdrożenie przez państwa członkowskie mechanizmu kar administracyjnych przewidzianych w przepisach Unii pociąga za sobą szkody finansowe dla budżetu Unii w postaci zawyżonej płatności albo utraty dochodów przeznaczonych na określony cel. W związku z tym kary administracyjne powinny być włączone do zakresu stosowania korekt finansowych.

4.3.4.9. *Kwoty odzyskane i zatrzymane przez państwo członkowskie*

Kwoty faktycznie odzyskane od beneficjentów i przekazane na rzecz danego funduszu przed odpowiednią datą⁽³⁷⁾ ustaloną w trakcie procedury w przypadku stwierdzenia niezgodności należy odliczyć od kwoty, którą Komisja postanawia wyłączyć z finansowania unijnego na podstawie art. 55 rozporządzenia (UE) 2021/2116.

Odzyskane środki związane z niezgodnościami wykrytymi przez służby Komisji przekazane po ustalonej odpowiedniej dacie należy wykazać i zatrzymać w budżetach państw. Kwoty odpowiadające zatrzymaniu, o którym mowa w art. 56 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2021/2116, nie zostaną odliczone od proponowanej korekty finansowej, ponieważ uznaje się, że każdą taką korektę finansową można przypisać organom administracyjnym lub innym rządowym jednostkom państwa członkowskiego.

⁽³⁷⁾ Informację o tej dacie przekazuje się państwu członkowskiemu wraz z wnioskami z odpowiedniej procedury rozliczenia zgodności zgodnie z art. 37 ust. 3 lub 4 rozporządzenia wykonawczego (UE) 2022/128.

5. OKREŚLANIE KOREKT FINANSOWYCH Z TYTUŁU NIEDOCIĄGNIĘĆ W KONTROLI TRANSAKЦИИ NA PODSTAWIE TYTUŁU IV ROZDZIAŁ III ROZPORZĄDZENIA (UE) 2021/2116

Kontrole transakcji przeprowadzane na podstawie tytułu IV rozdział III rozporządzenia (UE) 2021/2116 stanowią dodatkowy poziom kontroli w stosunku do kontroli administracyjnych pierwszego stopnia oraz kontroli na miejscu. Ponieważ te kontrole *ex post* stanowią część systemu zarządzania i kontroli, przy określaniu szkody finansowej poniesionej przez Unię zgodnie z art. 55 rozporządzenia (UE) 2021/2116 należy uwzględnić wszelkie związane z nimi niedociągnięcia. W związku z tym w odniesieniu do takich niedociągnięć Komisja będzie stosować następujące zasady przewodnie:

- 1.a) W przypadku gdy korekty finansowe stosuje się w związku z niedociągnięciami w zakresie kontroli pierwszego stopnia, wszelkie niedociągnięcia w kontroli transakcji w danym sektorze muszą zostać uwzględnione do celów ustalania korekt finansowych dotyczących niedociągnięć w zakresie kluczowych mechanizmów kontroli w kontrolach pierwszego stopnia oraz niedociągnięć w zakresie kluczowych mechanizmów kontroli występujących w trakcie ramach kontroli, co prowadzi do podwyższenia o dodatkowe 10 % korekty ryczałtowej lub ekstrapolowanej, tj. 5,5 %, 11 % lub 27,5 %. Należy przypomnieć, że art. 14 ust. 6 akapit trzeci rozporządzenia delegowanego (UE) 2022/127 nie ma w tym przypadku zastosowania, ponieważ niedociągnięcia w mechanizmach kontroli występujące podczas kontroli są powiązane z niedociągnięciami w kontrolach pierwszego stopnia i nie można ich uznać za różne niezgodności.
- 1.b) W przypadku gdy korekta z tytułu niedociągnięć w kontrolach pierwszego stopnia za ten sam okres została już dokonana w decyzji w przypadku stwierdzenia niezgodności podejmowanej *ad hoc*, każda dodatkowa korekta z tytułu niedociągnięć w kontroli transakcji musi uwzględniać poprzednią korektę zgodnie z zasadami określonymi w pkt 1 lit. a).
2. Jeżeli sektor nie podlega żadnej korekcie finansowej z tytułu niedociągnięć w kontrolach pierwszego stopnia, a zatem korekty finansowe bierze się pod uwagę wyłącznie w przypadku niedociągnięć w kontroli, stawka korekty powinna zasadniczo wynosić 10 % stawek określonych w tabeli w pkt 4.3.2.2.

W odniesieniu do zakresu korekt art. 55 ust. 5 lit. c) rozporządzenia (UE) 2021/2116 stanowi, że korekty finansowe związane z kontrolą transakcji mogą obejmować wydatki związane ze sprawozdaniem państwa członkowskiego z kontroli, pod warunkiem że Komisja powiadomi państwo członkowskie na piśmie o swoich ustaleniach (pismo w sprawie ustaleń) w ciągu 12 miesięcy po otrzymaniu rocznego sprawozdania z kontroli, o którym mowa w art. 80 ust. 2 lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/2116. Ogólnie rzecz biorąc, kwoty obciążone ryzykiem to wydatki związane z przedsiębiorstwami wybranymi do kontroli, tj. całkowite wydatki zgłoszone w *sprawozdaniu z kontroli* zgodnie z pkt 2 „Przegląd kontroli (według nr artykułu lub pozycji budżetu)”, kolumna C „Całkowite wydatki związane z przedsiębiorstwami wybranymi do kontroli” tabeli w załączniku VII do rozporządzenia wykonawczego (UE) 2022/128.

CZĘŚĆ C

WYDATKI OBJĘTE I NIEOBJĘTE ZAKRESEM PLANU STRATEGICZNEGO WPR, O KTÓRYM MOWA W ROZPORZĄDZENIU (UE) 2021/2115

6. OKREŚLANIE KOREKT FINANSOWYCH Z TYTUŁU NIEDOCIĄGNIĘĆ ZE STRONY AGENCJI PŁATNICZYCH W ZAKRESIE SPEŁNIANIA KRYTERIÓW AKREDYTACJI

W niniejszym punkcie ustanawia się wytyczne dotyczące obliczania korekt finansowych zaproponowanych przez Komisję zgodnie z art. 55 rozporządzenia (UE) 2021/2116⁽³⁸⁾ w związku z art. 2 rozporządzenia wykonawczego (UE) 2022/128⁽³⁹⁾ w odniesieniu do niezgodności z przepisami Unii dotyczącymi akredytacji agencji płatniczych, obejmujących wszystkie wydatki z EFRG i EFRROW od dnia 1 stycznia 2023 r.

⁽³⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 (Dz.U. L 435 z 6.12.2021, s. 187, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2116/oj>).

⁽³⁹⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2022/127 z dnia 7 grudnia 2021 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 o przepisy dotyczące agencji płatniczych i innych organów, zarządzania finansami, rozliczania rachunków, zabezpieczeń oraz stosowania euro (Dz.U. L 20 z 31.1.2022, s. 95, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2022/127/oj).

6.1. Warunki skutkujące zastosowaniem korekt finansowych

Art. 2 ust. 3–6 rozporządzenia wykonawczego (UE) 2022/128 stanowi:

„3. Jeżeli właściwy organ ustalił, że dana agencja płatnicza nie spełnia już co najmniej jednego z kryteriów akredytacji w sposób, który może utrudniać realizację zadań określonych w art. 1 ust. 1 rozporządzenia delegowanego (UE) 2022/127, właściwy organ poddaje bezzwłocznie akredytację agencji płatniczej okresowi próbnemu. Opracowuje on plan działań wraz z ich harmonogramem, zmierzający do usunięcia stwierdzonych niedociągnięć w terminie wyznaczonym w zależności od wagi problemu nieprzekraczającym 12 miesięcy od dnia, w którym akredytacja zostaje poddana okresowi próbnemu. W należycie uzasadnionych przypadkach Komisja może, na wniosek zainteresowanego państwa członkowskiego, zdecydować o przedłużeniu tego terminu.

4. Właściwy organ informuje Komisję o swojej decyzji w sprawie poddania akredytacji agencji płatniczej okresowi próbnemu, przedstawia plan opracowany zgodnie z ust. 3, a następnie informuje o postępach w jego realizacji.

5. W przypadku wycofania akredytacji właściwy organ niezwłocznie przystępuje do akredytowania innej agencji płatniczej, która spełnia kryteria przewidziane w art. 9 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/2116, aby zapewnić ciągłość realizacji płatności dla beneficjentów.

6. Jeżeli Komisja stwierdza, że właściwy organ nie wypełnił swojego obowiązku opracowania planu naprawczego na podstawie ust. 3 albo że agencja płatnicza zachowuje swoją akredytację pomimo niepełnej realizacji takiego planu w wyznaczonym terminie, zwraca się ona do właściwego organu o cofnięcie akredytacji tej agencji płatniczej, o ile nie przeprowadzi ona koniecznych zmian w terminie wyznaczonym przez Komisję w zależności od wagi problemu. W takiej sytuacji Komisja może zdecydować o wszczęciu postępowania w sprawie braku zgodności w ramach procedury rozliczenia zgodności zgodnie z art. 55 rozporządzenia (UE) 2021/2116”.

Zgodnie z dokumentem pt. „Identyfikowanie potencjalnych poważnych niedociągnięć do celów misji Dyrekcji H polegającej na zapewnianiu pewności”⁽⁴⁰⁾ w przypadku, gdy państwo członkowskie nie wywiązuje się ze swoich obowiązków wynikających z art. 2 ust. 3 i 6 rozporządzenia wykonawczego (UE) 2022/128 w odniesieniu do okresu próbnego i planu działania zmierzających do usunięcia stwierdzonych niedociągnięć, taką niezgodność również uznaje się za potencjalne poważne niedociągnięcie, a ryzyko finansowe bada się w ramach procedury w przypadku stwierdzenia niezgodności na podstawie art. 55 rozporządzenia (UE) 2021/2116. To samo dotyczy wydatków nieobjętych planem strategicznym WPR (zob. pkt 3.1 niniejszych wytycznych).

Oznacza to, że procedurę w przypadku stwierdzenia niezgodności można wszcząć, jeżeli spełnione są oba poniższe warunki:

- a) co najmniej jedno z kryteriów akredytacji nie jest już spełniane lub jest spełniane w stopniu tak niewystarczającym, że ma to wpływ na zdolność agencji do pełnienia swoich zadań określonych w art. 1 ust. 1 rozporządzenia delegowanego (UE) 2022/127⁽⁴¹⁾;
- b) właściwy organ nie wywiązał się z jednego ze swoich obowiązków w zakresie:
 - i. bezzwłocznego poddania akredytacji agencji płatniczej okresowi próbnemu i opracowania planu działań wraz z ich harmonogramem, zmierzającego do usunięcia stwierdzonych niedociągnięć w odpowiednim terminie, lub
 - ii. wycofania, na wniosek Komisji zgodnie z art. 2 ust. 6 rozporządzenia (UE) 2022/128, akredytacji agencji płatniczej, która nie wdrożyła w pełni takiego planu w wyznaczonym terminie.

⁽⁴⁰⁾ CIRCABC/Komisja Europejska/Rolnictwo/Audyt wydatków rolnych (ex-EFOGR)/Biblioteka/Audyt wydatków rolnych/dokumenty referencyjne FCGL – https://circabc.europa.eu/ui/group/d9d57ada-2d34-4c85-9e3c-7ce690099d5d/library/fbabf972-31d3-46ef-9460-806d76de4eea?p=1&n=10&sort=modified_DESC.

⁽⁴¹⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2022/127 z dnia 7 grudnia 2021 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 o przepisy dotyczące agencji płatniczych i innych organów, zarządzania finansami, rozliczania rachunków, zabezpieczeń oraz stosowania euro (Dz.U. L 20 z 31.1.2022, s. 95, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2022/127/oj).

6.2. Kwota obarczona ryzykiem

Korekta finansowa zostanie zastosowana do wydatków związanych z interwencją, na którą ma wpływ niezgodność z kryteriami akredytacji przewidzianymi w załączniku I do rozporządzenia delegowanego (UE) 2022/127.

6.3. Poziomy korekt

W odniesieniu do kwantyfikacji ryzyka finansowego zastosowanie mają warianty, o których mowa w pkt 2.3.

7. OKREŚLANIE KOREKT FINANSOWYCH Z TYTUŁU NIEDOCIĄGNIĘĆ W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA NIEPRAWIDŁOWOŚCIAMI I DŁUGIEM

W okresie WPR 2023–2027 główne zasady związane z odzyskiwaniem nienależnych płatności wynikających z nieprawidłowości pozostają niezmiennione. Jak wyjaśniono w wytycznej nr 5 ⁽⁴²⁾ dotyczącej zarządzania długiem i sprawozdawczości, oczekuje się, że państwa członkowskie utrzymają odpowiednie procedury i systemy zarządzania długiem, podczas gdy wymogi w zakresie sprawozdawczości zmieniły się.

Jednocześnie państwa członkowskie nadal monitorują długi związane z nienależnymi płatnościami w okresach WPR przed lat 2023–2027 zgodnie z art. 54 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 ⁽⁴³⁾. W odniesieniu do niedociągnięć stwierdzonych zgodnie z rozdziałem 11 „Wytycznych w sprawie obliczania korekt finansowych w ramach procedur rozliczenia zgodności i rozliczenia finansowego rachunków”, C(2015) 3675, z dnia 8 czerwca 2015 r. ⁽⁴⁴⁾, który zawiera odniesienie do rozdziału 3 wspomnianych wytycznych, zastosowanie mają pkt 2.3.1–2.3.4 niniejszych wytycznych.

Systemy zarządzania nieprawidłowościami i długiem muszą być zgodne z zasadami i wymogami określonymi w art. 56 i 57 oraz art. 59 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/2116, art. 1 rozporządzenia delegowanego (UE) 2022/127 i załączniku I do tego rozporządzenia, w szczególności z pkt 2 sekcja F tego załącznika, a także z art. 30 i 31 rozporządzenia wykonawczego (UE) 2022/128, które wymagają od państwa członkowskiego w szczególności:

- zapobiegania nieprawidłowościom i nadużyciom finansowym, ich wykrywania i usuwania;
- nakładania kar i odzyskiwania nienależnych płatności wraz z odsetkami;
- rejestrowania odpowiednich kwot w swoich księgach i wykazywania ich w rocznych sprawozdaniach finansowych, jak określono w art. 32 ust. 1 lit. f) i g) rozporządzenia wykonawczego (UE) 2022/128;
- odzyskiwania kwot utraconych w wyniku niezgodności z przepisami Unii lub zaniedbania, które można przypisać organom państwa członkowskiego.

Niniejsze wytyczne mają zastosowanie do procedur w przypadku stwierdzenia niezgodności, które wszczęto po dacie przyjęcia niniejszych wytycznych (tj. procedur, w ramach których odnośne pismo w sprawie ustaleń wysłano do danego państwa członkowskiego po tej dacie).

W odniesieniu do niedociągnięć stwierdzonych w systemach zarządzania nieprawidłowościami i długiem, w przypadku gdy obliczenia prowadzone sposobami, o których mowa w pkt 2.3.1, 2.3.2 i 2.3.3, nie zakończyły się powodzeniem, stosuje się stawkę ryczałtową korekty finansowej, o której mowa w pkt 2.3.4. W związku z tym w przypadku niedociągnięć w systemie zarządzania nieprawidłowościami i długiem państwa członkowskiego korektę stosuje się spójnie w odniesieniu do populacji obciążonej ryzykiem w następujący sposób:

- w przypadku gdy niedociągnięcia dotyczą zarządzania długiem (tj. niedociągnięcia w procedurach terminowego i odpowiedniego odzyskiwania należności oraz w działaniach następczych, w przypadkach, w których zastosowano korektę, anulowanie lub odpis), stawkę ryczałtową stosuje się do salda określonego w załączniku II/załączniku III do rozporządzenia (UE) nr 908/2014 w odniesieniu do wydatków poniesionych przed okresem WPR 2023–2027 oraz zgodnie z załącznikiem V do rozporządzenia wykonawczego 2022/128 w odniesieniu do wydatków dokonanych w ramach WPR na lata 2023–2027; lub do części danej księgi dłużników ⁽⁴⁵⁾; oraz

⁽⁴²⁾ W wytycznej nr 5 dotyczącej zarządzania długiem i sprawozdawczości doprecyzowano wymogi dotyczące poprzednich okresów WPR i okresu 2023–2027. Jest ona dostępna pod adresem: CIRCABC/Komisja Europejska/Rolnictwo/Audyt wydatków rolnych (ex-EFOGR)/Biblioteka/Audyt wydatków rolnych/dokumenty referencyjne FCGL – https://circabc.europa.eu/ui/group/d9d57ada-2d34-4c85-9e3c-7ce690099d5d/library/fbabf972-31d3-46ef-9460-806d76de4eea?p=1&n=10&sort=modified_DESC.

⁽⁴³⁾ Długi te należy zgłaszać zgodnie z art. 32 ust. 1 lit. f) zdanie drugie i art. 32 ust. 1 lit. g) rozporządzenia wykonawczego (UE) 2022/128.

⁽⁴⁴⁾ CIRCABC/Komisja Europejska/Rolnictwo/Audyt wydatków rolnych (ex-EFOGR)/Biblioteka/Audyt wydatków rolnych/dokumenty referencyjne FCGL – https://circabc.europa.eu/ui/group/d9d57ada-2d34-4c85-9e3c-7ce690099d5d/library/fbabf972-31d3-46ef-9460-806d76de4eea?p=1&n=10&sort=modified_DESC.

⁽⁴⁵⁾ Obejmuje wszystkie okresy WPR.

- b) w przypadku gdy dotyczy to kompletności księgi dłużników lub załączników do rachunków dotyczących długów i kwot odzyskanych, co oznacza brak wszczęcia procedury odzyskiwania należności w związku z wykrytymi nieprawidłowościami, stawkę ryczałtową stosuje się do wydatków związanych z interwencją/środkiem, których dotyczy niedociągnięcie stwierdzone w systemie zarządzania i kontroli.

W przypadku gdy Komisja proponuje korektę finansową w związku z niedociągnięciami stwierdzonymi zgodnie z niniejszym rozdziałem, zapewnia, aby nie dochodziło do podwójnej korekty, przez odpowiednie potrącenie kwot wyłączonych w ramach wcześniejszej procedury w przypadku stwierdzenia niezgodności lub kwot zaproponowanych do wyłączenia w ramach tej samej procedury w przypadku stwierdzenia niezgodności. Państwo członkowskie musi przekazać niezbędne informacje, aby umożliwić Komisji określenie korekty finansowej przy proporcjonalnym wysiłku w przewidzianych prawem terminach.

8. KOREKTY FINANSOWE WYNIKAJĄCE Z OCENY ROZLICZENIA FINANSOWEGO

W odniesieniu do decyzji w sprawie rocznego rozliczenia finansowego rachunków jednostka certyfikująca musi zagwarantować pewność co do prawdziwego i rzetelnego obrazu rocznych sprawozdań finansowych przez, odpowiednio, kontrolę tych sprawozdań i procedury kontroli w ramach celu kontroli nr 1 określonego w mających zastosowanie „Wytycznych dla jednostek certyfikujących w sprawie corocznego audytu certyfikacyjnego wydatków z EFRG/EFRROW” (wytyczne dla jednostek certyfikujących).

Zgodnie z art. 55 rozporządzenia (UE) 2021/2116 i z uwzględnieniem rozdziału 10 mających zastosowanie wytycznych dla jednostek certyfikujących Komisja może wszcząć procedurę w przypadku stwierdzenia niezgodności w związku z istotnymi zniekształceniami w danych finansowych. Ponadto w tym konkretnym przypadku nie można przedstawić rachunków do rozliczenia do czasu zamknięcia procedury w przypadku stwierdzenia niezgodności.

Kwantyfikacja ryzyka finansowego opiera się na kwantyfikacji przekazanej przez jednostkę certyfikującą zgodnie z rozdziałem 10 mających zastosowanie wytycznych dla jednostek certyfikujących lub na informacjach, które państwa członkowskie mają przedkładać do dnia 15 lutego następującego po danym roku budżetowym.

9. KOREKTY DODATNIE W RAMACH DECYZJI W PRZYPADKU STWIERDZENIA NIEZGODNOŚCI

9.1. Zasady

„Korekta dodatnia” oznacza zwrot kwoty państwu członkowskiemu, które było przedmiotem wcześniejszej decyzji Komisji na podstawie art. 53 lub 55 rozporządzenia (UE) 2021/2116. Korekty dodatniej dokonuje się w ramach procedury w przypadku stwierdzenia niezgodności.

Zwrot określonej kwoty na rzecz państwa członkowskiego przewidziany w decyzji w przypadku stwierdzenia niezgodności nie może być wykorzystywany do obchodzenia mających zastosowanie zasad dotyczących zarządzania finansami i rozliczeń finansowych ani do obchodzenia mających charakter ostateczny decyzji podjętych wcześniej.

Zwrot nigdy nie może przekroczyć 100 % danej kwoty pierwotnej.

W przypadku „korekty dodatniej” należy zastosować taki sam kurs wymiany jak ten, który zastosowano przy pierwotnej decyzji, aby skutek finansowy był neutralny.

9.2. Korekta dodatnia po przyjęciu decyzji w sprawie rocznego rozliczenia finansowego

Korekta dodatnia w formie zwrotu środków na rzecz państwa członkowskiego na podstawie decyzji w przypadku stwierdzenia niezgodności kwoty uprzednio rozliczonej w ramach rocznego rozliczenia finansowego zgodnie z art. 53 rozporządzenia (UE) 2021/2116 może mieć miejsce wyłącznie w wyjątkowych i indywidualnie rozpatrywanych sytuacjach i pod warunkiem spełnienia następujących kryteriów:

- powinny być dostępne dowody na poparcie stanowiska państwa członkowskiego oraz, jeśli to konieczne, powinna mieć miejsce weryfikacja na miejscu przez Komisję;
- informacje na potrzeby rozliczenia finansowego są poświadczone, zatem nowe informacje przedstawiane przez państwa członkowskie również muszą być poświadczone;
- błąd nie powinien wynikać z zaniedbania; błędów pisarskich nie uznaje się za błędy wynikające z zaniedbania;
- należy ustalić, czy w trakcie procedury odzyskiwania środków państwo członkowskie działało z należytą starannością.

9.3. Korekta dodatnia po przyjęciu decyzji w przypadku stwierdzenia niezgodności

Zwrot środków na rzecz państwa członkowskiego nie powinien być rozpatrywany na podstawie przekazanych przez dane państwo członkowskie dodatkowych informacji, które powinny być zostać dostarczone w procedurze w przypadku stwierdzenia niezgodności w odpowiednich terminach, lecz na podstawie informacji, które zostały udostępnione dopiero po przyjęciu przez Komisję decyzji w przypadku stwierdzenia niezgodności.

Zwrot jest dozwolony w następujących przypadkach:

- a) orzeczenie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, w którym unieważniono w całości lub w części decyzję Komisji;
- b) Komisja popełniła błędy;
- c) wprowadzono podwójną korektę, ponieważ zarówno Komisja, jak i państwo członkowskie pominęły informacje, które były dostępne przed dniem przyjęcia decyzji w przypadku stwierdzenia niezgodności lub w tym dniu, bez uszczerbku dla art. 37 ust. 6 rozporządzenia wykonawczego (UE) 2022/128.

9.4. **Korekta dodatnia dotycząca zawiesznień**

Decyzja w przypadku stwierdzenia niezgodności przyjęta na podstawie art. 55 rozporządzenia (UE) 2021/2116 można zawierać wymóg dokonania zwrotu na rzecz państwa członkowskiego, jeżeli wydatki zostały wcześniej zawieszono na podstawie art. 42 wspomnianego rozporządzenia, a decyzja w przypadku stwierdzenia niezgodności nakłada korektę finansową ze względu na poważne niedociągnięcia w systemach zarządzania, które spowodowały zawieszenie.
